

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра романо – германської філології та методики навчання
іноземних мов**

**«Особливості використання мультимедійних
та цифрових технологій на уроках
англійської мови в профільній школі»**

Кваліфікаційна робота здобувачки
освітнього ступеня магістр
спеціальності 014.021 Англійська мова і
література.

Освітньо-професійної програми:
«Середня освіта: англійська мова і
література»

Якубської Яни Аркадіївни

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент Рябушко Світлана Олексіївна

Рецензент: канд.пед. наук, доц. Звекова В.К.

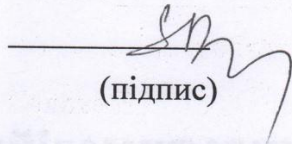
Ізмаїл – 2024

Робота допущена до захисту

на засіданні кафедри романо- германської філології та МНІМ

протокол № 4 від «28» 12 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Рябушко С.О.

(прізвище, ініціали)

Робота пройшла публічний захист

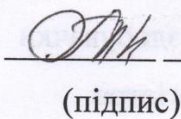
на відкритому засіданні ЕК

«23» січня 2024 р.

Оцінка _____

(за стобальною шкалою) (за традиційною шкалою)

Голова ЕК

(підпис)

Швачук М.С.

(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота «Особливості використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі» детально розглядає використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі, зосереджуючись на дидактичних передумовах, розвитку цифрової лінгвістичної компетенції та інтеграції цих технологій в освітній процес для учнів 10-11 класів. Так, термін "інформаційно комунікаційні технології (ІКТ)" поступово витісняється більш сучасним терміном "цифрові технології", а також змінюються терміни, що описують технологічні засоби. Хоча ці терміни зараз використовуються як взаємозамінні, останній більш чітко відображає специфіку нових інформаційних технологій і суспільного сприйняття.

Автор аналізує, як використання цих технологій може позитивно впливати на розуміння та володіння англійською мовою учнями, акцентуючи на підвищенні мовних навичок та стимулюванні інтересу до вивчення англійської мови. Застосування мультимедійних та цифрових технологій надає можливість створити стимулююче освітнє середовище, в якому учні можуть активно взаємодіяти з інформацією, експериментувати, розв'язувати завдання та висловлювати власні думки.

Сучасні підходи до використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі розглядаються з урахуванням комплексу англійськомовних ресурсів для учнів старших класів.

Після проведеного дослідження поняття «інтеграція» та співвіднесення особливостей сучасних технологій, вважається, що ефективними засобами формування й розвитку лінгвістичної цифрової компетентності є інтеграція мультимедійних та цифрових технологій в освітній процес з вивчення англійської мови в 10 – 11 класах, тобто ІКТ надають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації та підвищують ефективність навчання за рахунок застосування принципово нових форм і методів навчання з використанням концептуального моделювання явищ і процесів.

Діагностика та оцінка використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10-11 класах представлено в розділі 3. Представлені результати експериментальної перевірки ефективності впровадження цих технологій в профільній школі, а також методичні поради вчителям з планування та використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови для учнів старших класів.

Вивчення організації освітнього процесу в профільній школі з акцентом на використанні мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови, було виявлено значущий вплив сучасних засобів комунікації на якість навчання та засвоєння англійського матеріалу. Використання таких інноваційних методів, як відеоуроки, інтерактивні платформи та спеціалізовані програмні засоби, дозволяє підвищити зацікавленість учнів, покращити їхнє розуміння та аплікацію вивченого матеріалу.

Головною та провідною фігурою на уроці залишається вчитель, і застосування комп'ютерних технологій слід розглядати як один з ефективних способів організації освітнього процесу і на більш просунутому етапі при правильному, розумному та творчому його застосуванні може стати корисним та необхідним засобом для навчання англійської мови.

SUMMARY

The qualification work "Peculiarities of Using Multimedia and Digital Technologies in English Language Lessons at a Profile School" examines in detail the use of multimedia and digital technologies in English language lessons at a specialist school, focusing on the didactic prerequisites, development of digital linguistic competence and integration of these technologies into the educational process for students of grades 10-11. Although these terms are now used interchangeably, the latter more clearly reflects the specifics of new information technologies and public perception.

The author analyses how the use of these technologies can have a positive impact on learners' understanding and proficiency in English, with an emphasis on improving language skills and stimulating interest in learning a foreign language. The use of multimedia and digital technologies provides an opportunity to create a stimulating learning environment in which students can actively interact with information, experiment, solve problems and express their own opinions.

Modern approaches to the use of multimedia and digital technologies in English language lessons in a specialised school are considered with a view to a set of English-language resources for senior pupils.

After studying the concept of "integration" and correlating the features of modern technologies, it is believed that an effective means of forming and developing linguistic digital competence is the integration of multimedia and digital technologies into the educational process of learning English in grades 10-11, i.e. ICTs provide students with access to non-traditional sources of information and increase the effectiveness of learning through the use of fundamentally new forms and methods of teaching using conceptual modelling of phenomena and processes.

Diagnosing and evaluating the use of multimedia and digital technologies in English language lessons in grades 10-11 is dealt with in Chapter 3. It presents the results of an experimental test of the effectiveness of implementing these technologies in a specialised school, as well as methodological advice to teachers

on planning and using multimedia and digital technologies in English lessons for senior pupils.

By studying the organisation of the educational process in a specialised school with a focus on the use of multimedia and digital technologies in English lessons, the study revealed a significant impact of modern communication tools on the quality of learning and mastering the material. The use of innovative methods such as video lessons, interactive platforms and specialised software tools can increase students' interest, improve their understanding and application of the material they learn.

The teacher remains the main and leading figure in the classroom, and the use of computer technology should be seen as one of the most effective ways to organise the teaching and learning process and, at a more advanced stage, if used correctly, intelligently and creatively, can become a useful and necessary tool for teaching a foreign language.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ.....	12
1.1. Дидактичні передумови використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках в профільній школі	12
1.2. Деякі особливості розвитку цифрової лінгвістичної компетенції учнів старших класів	25
1.3 Інтеграція мультимедійних та цифрових технологій в освітній процес з вивчення англійської мови в 10 – 11 класах.....	36
Висновки до Розділу 1.....	44
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	45
2.1. Особливості використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови: сучасні підходи.....	45
2.2. Комплекс англомовних мультимедійних та цифрових ресурсів для учнів профільної школи.....	55
2.3. Планування діяльності вчителя у старших класах щодо використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови...	65
Висновки до Розділу 2.....	74
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ.....	75
3.1. Діагностика використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10 – 11 класах.....	75
3.2. Результати експериментальної перевірки щодо використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі.....	93
3.3. Методичні поради вчителю з використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10 – 11 класах.....	98
Висновки до Розділу 3.....	103
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	104
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	108
ДОДАТКИ	113

ВСТУП

Уроки англійської мови потребують ефективних інструментів для стимулювання інтересу до навчання та активної участі учнів в освітньому процесі. Мультимедійні та цифрові технології надають вчителям можливість створювати цікаві й наочні матеріали, які захоплюють увагу учнів та сприяють їхньому кращому засвоєнню матеріалу.

Аналіз педагогічних досліджень і публікацій показує, що розробка педагогічних технологій має ґрунтуватися на багатому досвіді, накопиченому вищою школою в організації та оптимізації навчання, відображеному в працях видатних вчених, зокрема: С. Архангельський, Ю. Бабанський, В. Беспалько, С. Гончаренко, Р. Гуревич, В. Євдокімов, І. Лернер, А. Нісімчук, О. Падалка, О. Пехота, І. Прокопенко, С. Сисоєва, М. Скаткін, Н. Тализіна, С. Шацький, О. Шпак та інші.

Педагогічні і теоретичні аспекти використання сучасних цифрових технологій у освітньому процесі досліджені у працях Б. Бесєдіна, Ю. Горошка, М. Жалдака, Ю. Жука, В. Загвязінського, Ю. Машбиця, В. Монахова, Н. Морзе, А. Пенькова, Є. Полат, С. Ракова, Ю. Рамського та інших.

Актуальність теми роботи. У сучасному світі, де мультимедійні та цифрові технології швидко займають все більш значуще місце, використання їх на уроках англійської мови в профільній школі є актуальним завданням. Зростання доступності цих технологій та їхнє значення в сучасному суспільстві створюють потребу у вивченні особливостей їх ефективного використання на уроках англійської мови з метою поліпшення якості навчання та залучення учнів до активної співпраці.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження та аналіз особливостей використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі. Ми прагнемо визначити переваги та виклики, пов'язані з використанням цих технологій, а також розглянути ефективні методи та практики їхнього впровадження.

Для досягнення поставленої мети в цій кваліфікаційній роботі ми плануємо виконати наступні завдання:

- 1) проаналізувати сучасні тенденції використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі;
- 2) вивчити наукову літературу та методичні посібники, пов'язані з даною темою;
- 3) дослідити переваги та виклики використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі;
- 4) розглянути ефективні методи та прийоми використання цих технологій у освітньому процесі;
- 5) вивчити найсучасніші мультимедійні і цифрові технології та основні форми роботи з ними.

Об'єкт вивчення – це процес використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі.

Предметом вивчення є особливості використання цих технологій на уроках англійської мови, зокрема їх вплив на мотивацію учнів, розвиток комунікативних умінь та навичок, а також використання різноманітних мультимедійних засобів та інтерактивних вправ.

Поставлене завдання зумовило використання таких **методів дослідження**:

- вивчення та аналіз вітчизняної та зарубіжної методичної та педагогічної літератури з проблеми дослідження;
- вивчення та узагальнення досвіду використання мультимедійних і цифрових технологій у процесі навчання англійської мови;
- аналіз методичних пропозицій щодо навчання англійської мови з використанням сучасних технологій;
- узагальнення досвіду відбору та використання мультимедійних і цифрових технологій в освітньому процесі;
- дослідження ефективності використання мультимедійних технологій в експериментальному навчанні учнів;

- дослідження ефективності використання мультимедійних і цифрових технологій у викладанні англійської мови як іноземної.

Використання цих методів дослідження дозволить отримати комплексне розуміння особливостей використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі та підтвердити їхню ефективність.

Теоретичне та практичне значення роботи. Теоретичне значення роботи полягає у систематизації наукових джерел, що стосуються використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови, а також у виявленні особливостей їх впливу на процес навчання та розвитку учнів.

Практичне значення полягає у підвищенні професійної компетентності вчителів англійської мови в профільній школі, розширенні їхнього арсеналу методів та прийомів викладання, а також у покращанні якості навчання та освітнього процесу в цілому.

Наукова новизна даного дослідження полягає в аналізі актуальних тенденцій використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі, а також в описі ефективних методів та практик їхнього впровадження.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження були апробовані на VIII-ій Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції *«Науковий пошук студентів XXI століття: актуальні питання гуманітарних і соціально-економічних наук»* (м. Ізмаїл, 17 листопада 2022 року), XIII Всеукраїнській науково – практичній конференції *«Пріоритетні студентські напрямки Європейського наукового простору: пошук студента»* (18 травня 2023 року).

Публікації. Основні положення та результати дослідження опубліковано в 2 статтях, із них 1 – у студентському науковому віснику, одна – у міжнародному виданні.

Структуру роботи складають вступ, три розділи, висновків до розділів, загальних висновків, список використаних джерел, додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

1.1 Дидактичні передумови використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках в профільній школі

Аналіз освітньої практики показує, більшість педагогів не завжди коректно спроможні вирішувати методичні проблеми, які з'являються під час використання інтерактивних мультимедійних освітніх ресурсів чи вирішують їх у фрагментарному аспекті, а не в системі. На сьогодні переважна кількість вчителів успішно використовують можливості інтерактивних засобів навчання (технічних – комп'ютер, інтерактивне обладнання та дидактичних – мультимедійних освітніх ресурсів) для проведення уроків та заходів при дистанційній та змішаній формах навчання.

У сучасному навчанні іноземної мови з використанням інформаційних технологій велике значення приділяється мультимедійним та цифровим інструментам. Це через те, що вони в інтерактивному режимі дозволяють поєднувати тексти, графіку, відео, фотографії, анімацію та звук, створюючи єдине інформаційне середовище. Таке середовище надає користувачам нові можливості, які активізують освітній процес і сприяють його якісному розвитку [24]. Але для наочного представлення можливостей цих технологій в освітньому процесі спочатку необхідно зрозуміти їхні визначення.

У сучасній науковій і навчально-методичній літературі зустрічаються різні способи визначення поняття «цифрові технології». Спершу, термін використовувався для позначення технологій, які містять двійковий код. Однак у зв'язку з широким розповсюдженням різноманітних пристроїв і гаджетів (комп'ютерів, ноутбуків, мобільних пристроїв, смартфонів тощо) термін «цифровий» набуло все більшого вживання та стало синонімом «електронний» і «комп'ютерний».

Так термін "інформаційно комунікаційні технології (ІКТ)" поступово витісняється більш сучасним терміном "цифрові технології", а також

змінюється термінологічний апарат, що описує технологічні засоби. Хоча ці терміни зараз використовуються як взаємозамінні, останній більш чітко відображає специфіку нових інформаційних технологій і суспільного сприйняття. З розвитком технологій змінюються не лише вже відомі терміни, але й з'являються ще більш досконалі технологічні засоби, які мають великий лінгвістичний та педагогічний потенціал.

Звичайно, у практиці викладання іноземних мов використовується широкий спектр технологічних інструментів, як стаціонарних (комп'ютери, інтерактивні дошки тощо), так і мобільних (планшети, смартфони), які об'єднуються під поняттям "цифрові технології".

Так, Г. В. Жила погоджується з думкою, що термін "цифрові технології" є занадто широким. Тому вона вважає, що визначити ефективність цифрових технологій дуже складно. Дослідження [14] присвячене проблемам, пов'язаним із впровадженням цифрових технологій в освітній процес, зокрема вивчення іноземних мов у ЗЗСО.

Г. В. Жила розуміє під цим терміном [14]: аудіо- та відеодокументи (у тому числі доступні через Інтернет), соціальні мережі, сайти-спільноти (тематичні, освітні), великі відкриті онлайн-курси.

Таким чином, під **цифровими технологіями** ми розуміємо широкий спектр інструментів та ресурсів, включаючи інформацію, виражену в різних форматах на основі різних пристроїв та інструментів. Ми розглядаємо термін "цифрові технології", який є більш сучасним і зрозумілим для нових поколінь, як поєднання комп'ютерних, електронних, інформаційних та телекомунікаційних технологій.

У науково-методичній літературі знаходимо різні визначення поняття «мультимедійні технології», які варіюються залежно від контексту їх використання. У звіті ЮНЕСКО (1998) «мультимедійні технології» розглядаються як можливість подавати текст, зображення та звук одночасно користувачеві [46]. За визначенням Ю. І. Машбиця, це багатоканальне середовище, яке пропонує інформацію у різних формах вираження [45, с. 56].

Подібне трактування терміну наводить П. Бретт (Paul Brett), який визначає його як «полісередовище, єдиний простір, що узгоджено представляє різноманітні типи та способи надання інформації, такі як текст, графіка, звук і т. д.» [45, с. 12].

Деякі дослідники, такі як Т. А. Бабенко, Н. Ю. Іщук, Н. І. Клевцова та Є. С. Полат, розглядають «мультимедійні технології» як нові інформаційні засоби, які об'єднують графіку, відео, звук та інші ефекти за допомогою комп'ютерних засобів. Ці визначення відображають схожі погляди на це поняття. Оглядаючи ці визначення, можна зазначити, що мультимедійна технологія вказує на систему організації та застосування різних засобів оброблення інформації у різних форматах. Модальність визначає спосіб передачі інформації, такий як звук або відеозображення. Отже, використання кількох модальностей для передачі інформації характеризується як мультимедійне. Отже, **«мультимедійна технологія»**, на нашу думку, описує комплексну систему взаємодії візуальних і аудіо ефектів, керовану програмним забезпеченням, з використанням сучасних технічних засобів, яка об'єднує різноманітні форми медіа (текст, звук, графіку, фотографії, відео тощо) в єдиному цифровому середовищі.

Мультимедійні технічні засоби, що створюють та втілюють мультимедійну технологію, поділяються на дві категорії, а саме: 1) апаратні, що включають комп'ютер з процесором, мультимедійний монітор зі вбудованими стереодинаміками, TV-тюнери, звукові карти; 2) програмні, які включають програми та мови програмування, спрямовані на розвиток мультимедійних технологій [25, с. 48]. Мультимедійні засоби навчання – це продукти, що містять різноманітні типи інформації і можуть вимагати спеціальних технічних пристроїв для створення та відтворення цієї інформації у навчальних цілях [21, с. 85]. Отже, відзначаємо появу нового засобу для навчання іноземної мови, який використовує мультимедійні технології.

У роботі сучасних учителів досить поширене використання мультимедійних презентацій під час уроків. Це відбувається з кількох причин: для ілюстрації навчального матеріалу, для візуалізації абстрактних понять, для показу прикладів, що підтверджують матеріал, і для збереження інтересу учнів до теми.

Мультимедійні презентації стали популярними завдяки їхній простоті у використанні та доступності інструментів для створення. Завдяки можливостям Інтернету, вони легко доступні для завантаження у вигляді готових презентацій, які можна використовувати на уроках та адаптувати до власних потреб відповідно до навчальних завдань учителя.

Використання інтерактивних можливостей мультимедіа не лише сприяє засвоєнню знань, але й допомагає формувати вміння та навички. Це дозволяє учням застосовувати отримані знання на практиці для вирішення різних завдань та розвиває у них уміння самостійного навчання та вдосконалення.

Ми розглядаємо інтерактивну мультимедійну презентацію як набір навчальних матеріалів, які пов'язані за темою уроку, доступні у цифровому форматі і мають на меті досягнення педагогічних цілей вчителя щодо розвитку знань учнів [8].

Цей комплект навчальних матеріалів є ефективним інструментом підтримки викладання вчителя, завдяки його інтерактивним та мультимедійним можливостям. Ці можливості дозволяють візуалізувати навчальний матеріал (залучати зоровий канал), надавати більше наочності, демонструвати матеріал у формі динамічних презентацій, пояснювати через інтерактивний діалог, керувати освітнім процесом учнів і багато іншого.

Ці інтерактивні мультимедійні презентації дозволяють подавати інформацію у більш наочній і цікавій формі, надаючи вчителю можливість використовувати слуховий або зоровий спосіб сприйняття інформації, активізувати увагу та емоції учнів, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу менш втомлюючим способом [7].

Мультимедійні ресурси в освітній галузі є потужним інструментом, що надає вчителю ширший доступ до інформації порівняно з традиційними джерелами, а також пропонує цю інформацію у більш доступній та візуально привабливій формі. Система презентацій може включати в себе текст, графіку, схеми, аудіо, анімацію, відео та інше. Однак викликом для вчителя є підбір та організація цих ресурсів у послідовність, що відповідає рівню сприйняття та логіці розвитку учнів.

Мультимедійні презентації часто використовуються вчителями як ілюстративний матеріал на уроках-лекціях. Їх візуальна привабливість через графічні та анімаційні ефекти полегшує сприйняття матеріалу та сприяє емоційному зв'язку зі знаннями. Такий тип презентацій допомагає вчителю краще ілюструвати та пояснювати матеріал, враховуючи особливості сприйняття різних учнів. Можливості анімації дають змогу підкреслити ключові моменти уроку та сприяють кращому розумінню складних концепцій чи діаграм [11].

Мультимедійні презентації, у відміню від електронних підручників, спрямовані на вирішення конкретних педагогічних завдань. Використання таких презентацій дозволяє значно покращити якість пояснення нового матеріалу на уроці, робить процес вивчення більш динамічним та ефективним. Така організація освітнього процесу сприяє підвищенню результативності навчання, оскільки одночасно задіяні різні канали сприйняття, такі як зоровий і слуховий. Крім того, наявність конспектів у вигляді тематичних мультимедійних презентацій дозволяє стимулювати самостійну роботу учнів з відповідними ресурсами.

Мультимедійні презентації є ефективним методом організації освітнього процесу на уроках, що виходить за рамки звичайної системи проведення уроків. Вони вдосконалюють можливості особистісно-орієнтованого навчання та допомагають у впровадженні сучасних інформаційних технологій. Використання мультимедійних презентацій

сприяє формуванню учнівських навичок роботи з сучасними системами, а також дозволяє використовувати різні методи представлення інформації.

Отже, використання презентацій на уроці стимулює інтерес та загальну мотивацію учнів завдяки новим формам навчання, активізує процес уроку через залучення цікавих та змінюваних способів подачі інформації і дозволяє індивідуалізувати навчання, враховуючи потреби кожного учня.

Мультимедійну презентацію можна порівняти з віртуальним помічником для вчителя, оскільки вона має властивості оперативності та мобільності, надає можливість швидко повернутися до будь-якої частини матеріалу та використовуватися як на уроці, так і в позаурочний час. Такий ресурс може пояснювати матеріал будь-яку кількість разів без втоми, забезпечуючи доступність та компактність збереження інформації. Крім того, він може бути оновлений та адаптований до змінних умов, що забезпечує його актуальність. Використання цих ресурсів також дозволяє вчителю ефективніше використовувати свій час, зосереджуючись на методичних аспектах керування самостійною пізнавальною діяльністю учнів та розробці завдань з використанням візуальних об'єктів.

Учитель, для створення власних мультимедійних освітніх ресурсів, часто користується програмними пакетами для презентацій, такими як MS PowerPoint або OpenOffice.org Impress. Ці інструменти є досить простими у використанні, але водночас надають достатньо можливостей для створення якісних та інтерактивних мультимедійних презентацій [6]. Такий підхід спрощує підготовку до уроку та дозволяє вчителю зосередитися на методологічних аспектах використання самостійної пізнавальної діяльності учнів, а також на розробці завдань з використанням візуальних матеріалів.

Формування інтерактивних мультимедійних презентацій варто розпочинати не з технічних нюансів створення, як це часто роблять вчителі, а з аналізу змісту, вибору матеріалу для презентації та вивчення навчальної теми разом з її основною метою. Такий підхід сприяє уточненню

дидактичних завдань вчителя і дозволяє їм більш точно визначити свої педагогічні цілі.

Багато дослідників у галузі дидактики уроку, таких як Л. Йовайша, І. А. Рейнгард та інші, підкреслюють значення встановлення цілей у навчальному процесі. Вони визначають, що цілепокладання є найбільш складним та відповідальним етапом у діяльності вчителя, часто стаючи його найвразливішою частиною [9].

Важливо, щоб вчитель мав чітке уявлення про дидактичну мету, яка відображає конкретні результати навчальної діяльності, які він планує досягти разом з учнями. Спільна праця вчителя і учнів є ключем до багатогранного розвитку особистості учня та професійного росту вчителя. Саме такий підхід дозволяє створювати дійсно якісні мультимедійні освітні ресурси, які стануть ефективним інструментом для вчителя у керуванні спільною або самостійною навчально-пізнавальною діяльністю учнів [10, 11].

Задля більшої дидактичної функції мультимедійної презентації до них висувають такі вимоги:

1. Текстові фрагменти можуть супроводжуватися аудіо- або відео інформацією для підкреслення смислових акцентів. Рекомендується використовувати багатовіконний інтерфейс для представлення різномірної або гіпертекстової інформації.

2. Для поглибленого вивчення теми до презентації можна додавати посилання на джерела.

3. До найважливіших елементів мультимедійної презентації слід додавати підказки та пояснення

4. Презентація повинна містити матеріал для конспекту, який представляє вивчений матеріал у більш стислій формі.

5. Мультимедійна презентація повинна бути відкритою для подальшого розвитку та вдосконалення.

Зміст та оформлення мультимедійного інтерактивного засобу навчання мають сприяти підвищенню мотивації учнів та підтримувати їх високий

рівень продуктивності завдяки добре організованому діалогу та користувацькому інтерфейсу [3].

Аналогічно до звичайного спілкування, де значення несуть не лише слова, а й жести, міміка та інші елементи, комп'ютерний діалог використовує подібні засоби, такі як піктограми запитань, вигуки, позначки на заборону чи інші, а також виділення окремих слів кольором або символічним зображенням. Проте надмірна яскравість може розсіювати увагу, тому важливо збалансувати колірне оформлення та виділені елементи.

Використання інформації у мультимедійних засобах навчання повинно враховувати кольорову гаму, розрізненість, чіткість та контраст зображень, а також ефективність їхнього сприйняття та відображення знакової інформації (розмір та яскравість підсвічування), а також оптимальне розташування інформації на екрані відповідно до гігієнічних та санітарних вимог [8].

Вважаємо, що вчитель має контролювати стійкість електронного мультимедійного засобу навчання до помилкових та некоректних дій учня, його відповідність описам у експлуатаційних документах, захист від несанкціонованих дій, оптимізацію часу користувача та ефективне використання технічних ресурсів, а також відновлення системи після завершення роботи програми.

Процес розробки мультимедійних дидактичних засобів повинен враховувати психолого-педагогічні, техніко-технологічні, естетичні та ергономічні вимоги.

Унікальність мультимедійної презентації в тому, що її можна застосовувати на різних типах уроків. На уроках, які присвячені вивченню нового матеріалу, мультимедійна презентація може стати невід'ємним інструментом вчителя: матеріал викладу представлений у доступній формі на слайдах, до яких вчитель може додати свої коментарі. На уроках контролю знань, за допомогою мультимедійної презентації можна створити тестовий контроль, що слугує як засіб перевірки, самоконтролю та корекції рівня знань учнів.

Отже, при плануванні власного мультимедійного уроку кожен вчитель повинен чітко визначити його мету, роль у контексті вивчення теми і те, для чого саме цей урок призначений: чи для введення нового матеріалу, чи для представлення нової інформації, чи для закріплення вивченого, розвитку вмінь та навичок, повторення чи узагальнення та систематизації знань.

Інтерактивні дидактичні засоби мають специфічні вимоги, оскільки їх створення базується на використанні ІКТ. Ось деякі з цих вимог [5]:

1. *Використання наочних засобів під час вивчення нового матеріалу:* вчитель використовує різноманітні візуальні елементи для ілюстрації своєї розповіді, особливо корисно демонструвати динаміку розвитку певних процесів.

2. *Усні вправи і коригування результатів в реальному часі:* інтерактивні інструменти дозволяють швидко поставити завдання та оперативно коригувати результати.

3. *Контроль результатів у фронтальних та самостійних роботах:* використання інтерактивних засобів для перевірки результатів сприяє одночасному візуальному та усному контролю.

4. *Перевірка домашніх завдань:* той самий підхід, що і для перевірки самостійних робіт, може використовуватися для оцінки завдань, виконаних вдома.

5. *Розв'язання навчальних завдань з використанням малюнків чи інтерактивних завдань:* учні можуть складати план розв'язання та контролювати проміжні та кінцеві результати самостійної роботи за певним цим планом, використовуючи малюнки чи інтерактивні елементи.

Вимога адаптивності в інтерактивних дидактичних засобах передбачає їх пристосування до індивідуальних можливостей кожного учня. Це означає, що процес навчання має бути адаптований до рівня знань, вмінь та психологічних особливостей кожного учня. Розрізняють три рівні адаптації:

Перший рівень адаптації: можливість учня вибрати найбільш підходящий для нього темп вивчення матеріалу.

Другий рівень адаптації: проводиться діагностика рівня знань учня, і на основі цієї інформації адаптується зміст та методи навчання.

Третій рівень адаптації: базується на відкритому підході, де автори програми працюють над розробкою різноманітних варіантів її використання для різних категорій учнів.

Вимога інтерактивності навчання полягає у взаємодії учня з дидактичним засобом: під час навчання учень взаємодіє з інструментом, який забезпечує контроль, коригує його дії та надає рекомендації. Зворотний зв'язок дозволяє вчителю аналізувати роботу учня та надавати рекомендації для подальшого покращення його знань.

Вимога використання можливостей комп'ютерної візуалізації навчальної інформації, яка визначається у навчальній програмі, передбачає оцінку можливостей сучасних технологій (комп'ютерів, мультимедійних проекторів, віртуальної реальності) порівняно з якістю представлення матеріалу у програмі.

Вимога розвитку інтелектуального потенціалу учня під час роботи з навчальною програмою полягає в формуванні різних стилів мислення (алгоритмічного, наочно-образного, теоретичного) та уміння приймати оптимальні рішення в складних ситуаціях.

Вимога системності та структурно-функціональної зв'язаності навчального матеріалу означає, що цілі презентації повинні відповідати цілям уроку: повідомлення повної інформації, навчання, мотивація та розваги учнів.

Учні на уроках з мультимедійними презентаціями привертають увагу до яскравих та зрозумілих образів, естетично оформлених записів, графіки та анімації, які не лише ілюструють матеріал, але й виконують важливі навчальні та виховні функції.

Таким чином, учитель, використовуючи мультимедійну презентацію, спрямовує увагу учнів на ключові моменти, основні аспекти предмета чи явища. Це дозволяє йому супроводжувати презентацію поясненнями та

розповіддю, яка акцентує увагу на основній інформації. Використання презентації на уроках дозволяє вчителю уникнути використання дошки під час пояснення нового матеріалу, а також стимулює учнів до активної пізнавальної діяльності, що сприяє формуванню їхньої пізнавальної мотивації.

Інтерактивні електронні навчальні курси, вебінари та онлайн-тексти - це широкий спектр програм, які пропонують багато переваг для здобуття знань в умовах обмежень традиційних форм навчання.

Оскільки діти проводять більше часу та можливостей, використовуючи цифрові пристрої, з'являються загрози, пов'язані з навантаженням та певним зловживанням програмним та апаратним забезпеченням. У групі ризику опиняються юні глядачі. Це і оманливі пропозиції, і кібербулінг, і сектантство, і кібергрумінг, і залежність від гаджетів. Іноді вони вдаються до негативної поведінки, яка впливає на їхні стосунки з іншими (батьками, друзями, вчителями).

Яким чином потрібно організувати сучасний освітній процес в такому випадку?

Важливо створити умови для всіх суб'єктів освітнього процесу, в тому числі учнів, для безпечного навчання та формування знань, які захищають їхнє здоров'я.

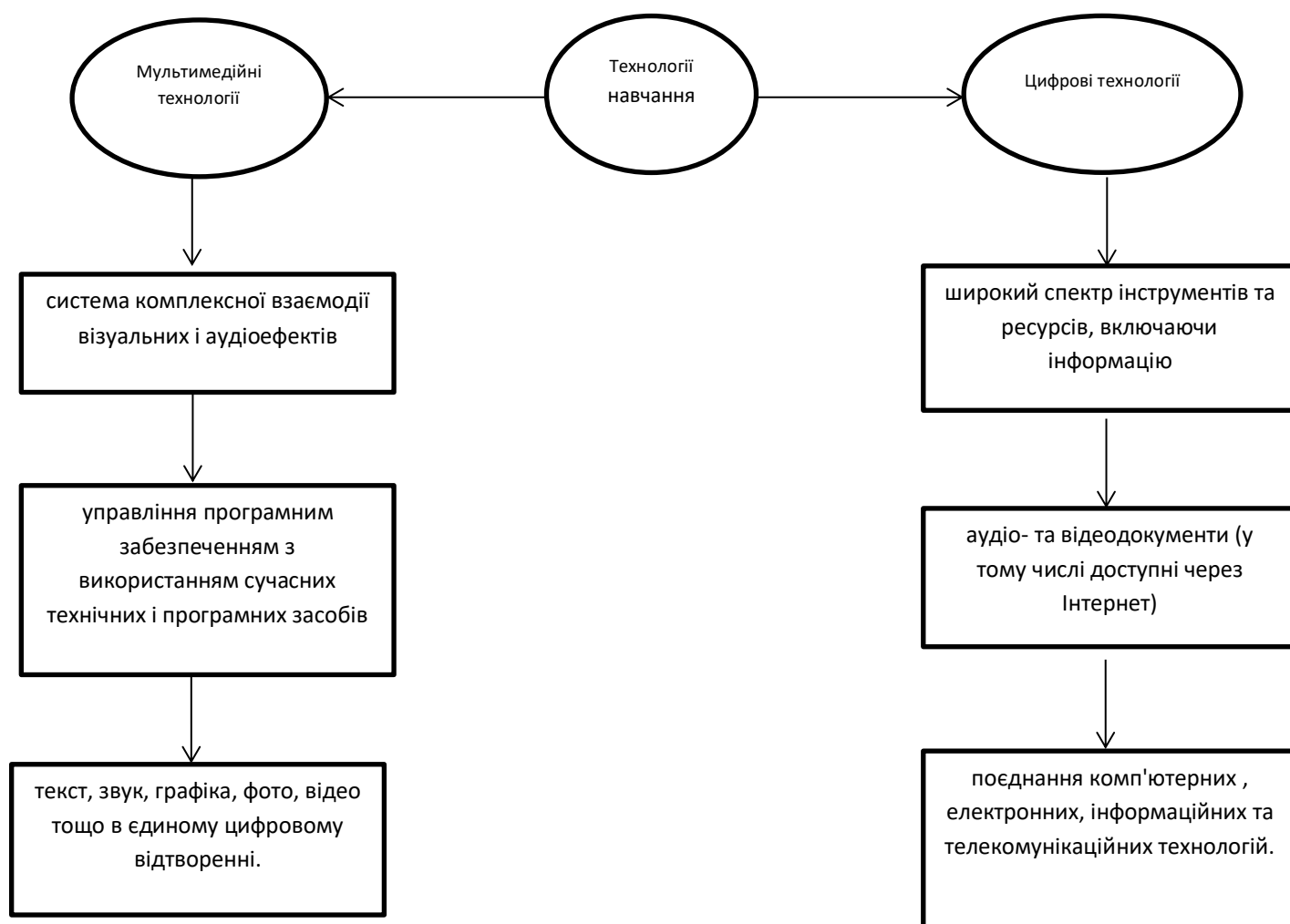
Основою безпечного використання цифрових технологій в освітньому процесі, в тому числі учнями, є формування відповідних знань, умінь, навичок, компетентностей та цінностей щодо використання інструментів у здоровий спосіб, переконання в доцільності дотримання необхідних запобіжних заходів та обмежень, а також мотивація до цього.

Таким чином, опанування цифровими технологіями учнями закладів загальної середньої освіти може позитивно вплинути на досягнення однієї з головних цілей навчання користування сучасною технікою формування здорових і конкурентоспроможних членів інформаційного суспільства,

здатних маніпулювати інформаційними потоками та застосовувати передові технології.

Схема 1

Особливості використання мультимедійних та цифрових технологій в профільній школі.

Отже до основних дидактичних передумов використання мультимедійних технологій в профільній школі в нас відносяться (див. Схему 1) система комплексної взаємодії візуальних і аудіоефектів , управління програмним забезпеченням з використанням сучасних технічних і програмних засобів, що розширює сферу використання комп'ютерів у

освітньому процесі. Візуальне розмаїття, включаючи уяву, дає можливість цілісного сприйняття викладеного матеріалу. Теоретичні та демонстраційні навчальні матеріали можна комбінувати. Тестове завдання більше не обмежується вербальним вираженням, а може бути цілою візуальною історією.

Щодо цифрових технологій то дидактичними особливостями є широкий спектр інструментів та ресурсів, включаючи інформацію, виражену в різних форматах на основі різних пристроїв та інструментів. Цифрові ресурси можна використовувати, щоб зробити викладання більш ефективним та інтегрованим в освітній процес.

Отже, вони приносять більшу наочність та цікавість у процес навчання, підвищують інтенсивність освітнього процесу, забезпечують швидкий зворотній зв'язок, створюють постійну мотивацію для вивчення, активізують пізнавальні здібності учнів та інше.

1.2 Деякі особливості розвитку цифрової лінгвістичної компетенції учнів старших класів

Лінгвістична компетенція, або мовна компетенція, означає уміння особи володіти знаннями про будову мови, її правила та функціонування, а також вміння використовувати ці знання для розуміння та власного висловлення думок усно і письмово. Це ключовий компонент комунікативної компетенції, який дозволяє людині ефективно спілкуватися й використовувати мову як засіб комунікації.

У перше термін «лінгвістична компетенція» було запроваджено американським лінгвістом М. Хомським у середині ХХ ст. М. Хомський вважав, що лінгвістична компетенція – це здатність розуміти та відтворювати необмежену кількість пропозицій за допомогою засвоєних мовних навичок. Критикуючи концепцію Хомського, Д. Хаймс розширив поняття лінгвістичної компетенції та запровадив поняття комунікативної компетенції. Комунікативна компетенція – це набір мовних навичок і знань, які учень може використовувати в різноманітних умовах реального спілкування, які постійно змінюються.

У зарубіжній науці вивченням лінгвістичної компетенції займалися багато вчених. Так С. Муаран, французький дослідник, під лінгвістичною компетенцією розуміла знання фонетичних, лексичних, граматичних та текстуальних моделей мовної системи, тобто, учень у процесі навчання засвоює одиниці фонетики, лексики, граматики та інших розділів іноземних мов й у подальшому використовує ці навички за умов реального спілкування.

Американський лінгвіст Л.Ф. Бахман представив більш докладну структуру лінгвістичної компетенції, а саме:

- 1) організаційна компетенція (граматична та текстуальна);
- 2) прагматична компетенція (соціолінгвістична). [7]

Голландський дослідник Ян Ван Ек досліджує лінгвістичну компетенцію з урахуванням особистих здібностей учнів у розумінні правильних мовних конструкцій, які можуть бути використані у

стандартному розумінні або так, як це загалом роблять носії мови. Його переконанням є те, що розвинена лінгвістична компетенція є основою для ефективної комунікативної діяльності на будь-якому рівні.

Лінгвістична компетенція охоплює знання про мовну систему на різних рівнях: звуковому, морфологічному, лексичному, синтаксичному, стилістичному. Ця компетенція базується на умінні використовувати набір правил, які регулюють мовленнєву діяльність. Зважаючи на вищезазначене, визначають такі типи компетенцій:

- синтаксична компетенція – це здатність правильно будувати усні та письмові висловлювання відповідно до граматичних правил.
- семантична компетенція – це уміння користуватися правилами інтерпретації мовних висловів.
- прагматична компетенція – це навичка адекватного використання мовних висловів у комунікації [29].

Однією з найголовніших цілей навчання іноземної мови є формування й розвиток мовленнєвої, соціокультурної та лінгвістичної компетенцій учнів. У процесі викладання англійської мови, лінгвістична компетенція охоплює отримання формальних знань та відповідних навичок, які відповідають цим знанням, що включає освоєння словникового запасу, граматичних правил та фонетики мови, яку вивчають.

На підставі основних цілей можемо зробити висновок, що у викладанні акцент зміщується від самої мови до розглядання мовлення як цілісної системи. Розглядаючи мету кожного виду мовленнєвої діяльності, ми виділили найголовніші, як-от:

- у говорінні – вміння грамотно передавати інформацію, за допомогою усного мовлення;
- у письмі – вміння фіксувати висловлювання, за допомогою писемного мовлення;
- у читанні – уміння й навички читання автентичних текстів;

– в аудіюванні – уміння й навички розуміння мови, у ситуаціях реального спілкування.

Тому, на нашу думку ефективність навчання англійської мови безпосередньо залежить від мультимедійних та цифрових технологій. Особливої ваги технології набувають при вивченні лексики. У процесі навчання іноземної мови широко використовують мультимедійні засоби, такі як комп'ютер, проектор. Все це дозволяє учням швидко запам'ятовувати нові лексичні одиниці. Мультимедія дозволяє синхронізувати вплив на слух та зір людини і таким чином, підвищує обсяг та ступінь засвоєння інформації. На заняттях використовуються мультимедійні презентації, які включають три етапи роботи, зокрема: I – демонстрація ,

II – закріплення,

III – контроль .

На початковому етапі роботи проводиться знайомство з темою заняття та введення нового словникового запасу. Під час цього етапу вчитель пропонує учням різноманітні аудіовізуальні вправи, що дозволяють утворити образ слова через використання аудіо та візуальних засобів одночасно.

На другому етапі відбувається відпрацювання вимови та закріплення вивченого матеріалу. Наприклад, детальне опрацювання вивченої лексики шляхом висловлювання учнями своєї думки з використанням слів і виразів з аудіо або відео.

Останній, третій етап передбачає контроль. На цьому етапі роботи учням пропонуються завдання, які допоможуть перевірити ступінь вивченості нового матеріалу.

Така організація заняття дозволяє подати новий матеріал так, щоб він ефективно засвоївся. До того ж, мультимедійні технології дають можливість опрацювати лексичний матеріал на реальних ситуаціях, з цього випливає, що учні надалі зможуть легко користуватися вивченим матеріалом у реальному житті при спілкуванні, роботі та подальшому навчанні. Крім того, створюються умови для індивідуалізації освітнього процесу.

Цифрова лінгвістична компетентність розглядається як ключова здатність сучасної особистості для навчання протягом усього життя. Термін «цифрова компетентність» поки не має чіткого визначення, оскільки він є досить новим і в науковому співтоваристві ще не узгоджений.

У наукових джерелах можна знайти різні описи цифрової компетентності, включаючи здатність ефективно, критично і безпечно використовувати інформаційні технології в різних сферах життя. Цифрова компетентність включає вміння вирішувати завдання з використанням цифрових ресурсів, а також критичний аналіз та ефективне використання цифрових інструментів у різних аспектах. Ця компетентність охоплює не лише технічні аспекти, а й соціальні та емоційні взаємодії з цифровими технологіями та іншими користувачами [4, с. 58].

На наш погляд, учні опановують основи цифрової компетентності. Проте вікові особливості цієї учнівської групи вимагають уточнення цих компонентів моделі

Протягом останніх десятиліть, у період глобальної інформатизації, спостерігається все більше використання комп'ютерних технологій у всіх сферах людського життя. У ЗЗСО також комп'ютер стає незамінним помічником для вчителів в освітньому процесі. За допомогою комп'ютера, матеріалів з Інтернету учителі не тільки мають можливість готуватися до занять, але й широко використовувати їх протягом усього навчання. Крім того, деякі ЗЗСО з потужною матеріальною базою, мають комп'ютерні кабінети, де учні опановують комп'ютерну грамотність. Одним із засобів роботи за комп'ютером з учнями є комп'ютерні ігри, які щорічно розробляються досконало.

Розвивальні ігри, такі як графічні редактори, текстові редактори, «режисерські» комп'ютерні ігри, музичні редактори та конструктори казок, спрямовані на розвиток та формування у дітей різних розумових навичок. Вони сприяють розвитку фантазії, уяви, емоційного та морального вирівнювання.

З іншого боку, навчальні ігри призначені для розвитку конкретних навичок, таких як письмо, читання, аудіювання та вирішення певних дидактичних або методичних завдань. Вони спрямовані на активізацію та покращення вмінь та навичок учнів у різних предметних галузях або зазначених областях навчання.

Існують різні моделі цифрової компетентності, які відрізняються у способі відображення її структури. Одна з ранніх моделей розглядає цифрову компетентність з точки зору **технологічного** (взаємодія з пристроями), **когнітивного** (взаємодія з інформацією), **етичного** (взаємодія з іншими користувачами) та **інтегративного аспекту** (взаємний вплив цих аспектів). Основними поняттями в цій моделі є здатність працювати в цифровому середовищі та розуміння потенціалу використання технологій у різних аспектах життя.

Центр Європейської Комісії представив модель цифрової компетентності для громадян, остання версія якої – DigComp 2.1 – описує п'ять ключових напрямків цифрової компетентності:

– *інформаційна грамотність*: вміння шукати, оцінювати, фільтрувати, обробляти та зберігати інформацію, а також ефективно використовувати інструменти для цього;

– *комунікація та співпраця*: здатність використовувати цифрові засоби для ефективного спілкування, обміну інформацією та співпраці в онлайн середовищі;

– *створення цифрового контенту*: вміння створювати, редагувати та обробляти цифровий контент різних типів, включаючи тексти, графіку, відео, аудіо тощо;

– *безпека*: розуміння основних аспектів цифрової безпеки, включаючи захист від загроз в мережі, управління особистою інформацією та збереження приватності в інтернеті;

– *розв'язання проблем*: вміння використовувати цифрові ресурси та технології для ефективного пошуку, аналізу, вирішення проблем і подолання складних ситуацій.

Психологічна модель цифрової компетентності, створена українськими дослідниками, зокрема В. Ю. Биковим, О. В. Білоусом, Ю. М. Богачковим та іншими, є однією з розроблених підходів до опису цифрової компетентності з психологічної точки зору. Основу цієї моделі складають чотири компоненти, як - от: знання; вміння; мотивація; відповідальність та безпека. Автори відзначають, що зазначені компоненти отримують специфічний розвиток та реалізацію у кількох сферах діяльності користувачів, а саме: інформаційне середовище, сфера комунікації, сфера споживання і техносфера, - у зв'язку з чим у складі цифрової компетентності виділяються інформаційна, комунікативна компетентності та технічна і компетентність споживча. Більшість представлених моделей орієнтовані на зміст цифрової компетенції дорослих і підлітків. Цифрова компетентність дітей інших вікових груп в умовах сьогодення мало вивчена.

Необхідність формування цифрової компетентності, пов'язана безпосередньо з процесом взаємодії з цифровими технологіями, тобто широта та різноманітність компетенцій, які останнім часом описуються як необхідні для громадянина інформаційного суспільства. На нашу думку, підтримка батьків та вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах (ЗЗСО) є важливою для успішного оволодіння учнями цифровим світом. Це означає, що обидва сторони грають ключову роль у забезпеченні адекватної освіти з цифрової компетентності.

Батьки можуть створювати стимулююче оточення вдома, де діти можуть експериментувати з технологіями, задавати питання та дізнаватися нове разом з ними. Вони також можуть контролювати інтернет-доступ та впливати на цифровий розвиток своїх дітей шляхом спільного часу, обговорення цифрових ризиків та правил безпечного користування.

У той же час педагоги в ЗЗСО мають можливість надати структуровану освіту, яка охоплює як технічні аспекти, так і етичні, соціальні та безпечні аспекти цифрової взаємодії. Вони можуть включати уроки з цифрової грамотності, навчати використовувати інтернет безпечно, формувати критичне мислення та аналітичні навички учнів у відношенні до інформації в мережі.

Таким чином, співпраця між батьками та педагогами є ключовим елементом для успішної підготовки учнів до життя в цифровому світі.

Попри це, сьогодні основним способом формування цифрової компетентності у дітей, у тому числі учнів залишається стихійне знайомство та взаємодія з різними гаджетами. Лише небагато освітніх установ навчають дітей ефективним прийомам використання гаджетів і консультують батьків з питань організації дитячої взаємодії з цифровими технологіями. Це пов'язано з відсутністю спеціалізованих програм, відповідно до яких вчителі могли б організувати освітню діяльність учнів. Проблема актуальна і для країн з високим ступенем застосування цифрових пристроїв у ЗЗСО.

Розвиток цифрової компетентності учнів супроводжується бажанням оновлювати важливі якості, здійснювати пошук інформації для навчальних, наукових та дослідницьких цілей, опановувати цифрові технології та використовувати їх у навчальній діяльності. Тому мотивація та ціннісні елементи є важливою складовою цифрової компетентності, але процес розвитку запускається мотивацією. Рефлексивна діяльність також є важливим елементом розвитку цифрової компетентності. Відомо, що кінцевий результат рефлексії відображає результати, пов'язані з самоаналізом та осмисленням своїх дій та діяльності, в тому числі навчальної, де обираються відповідні інструменти та дії в тій чи іншій ситуації. Рефлексія - це психологічна категорія, яка полягає в тому, що суб'єкт звертає увагу і переоцінює себе і свою самосвідомість, особливо артефакти і засоби своєї діяльності.

Існує усталена концепція формування розумових дій та понять з урахуванням розвитку цифрової компетентності учнів школи в якій визначають шість етапів розвитку.

Перший етап (мотивація) - це залучення до цифрових технологій та усунення бар'єрів для їх використання та взаємодії. Це один з найважливіших етапів, на якому усвідомлюється важливість цифрових технологій у професії, освіті та повсякденному житті.

Другий етап (орієнтаційний) фокусується на теоретичному та практичному розумінні компетентностей з цифрових технологій і показує, які завдання можна виконувати за допомогою цифрових технологій.

На третьому етапі учні закріплюють набуті знання та навички, самостійно працюючи з програмами та технологіями на практичних заняттях під керівництвом викладачів.

На четвертому етапі (мовленнєві дії) здійснюється перехід від використання програм та технологій за «інструкцією» до самостійних дій, які закріплюються на основі мовленнєвої діяльності.

П'ятий етап являє собою повний перехід до внутрішніх дій, що виражається у вільному користуванні програмами та цифровими технологіями без зовнішніх вказівок і виключно на основі особистісного досвіду використання.

Для **шостого етапу** характерна рефлексивна діяльність у галузі цифрових технологій. Вона пов'язана зі знанням і володінням цілого комплексу цифрових продуктів, який дозволяє використовувати їх на інтуїтивному (несвідомому) рівні та здійснювати підбір технологій залежно від поставлених завдань та вимог, що висуваються.

На підставі сучасних досліджень та даних, отриманих у процесі нашого дослідження, були сформульовані певні завдання щодо розвитку цифрової компетентності учнів, зокрема:

- виховання в учнів відповідального ставлення до цифрових пристроїв та правил їх використання;

- формування позитивної мотивації до підвищення цифрової компетентності, а також уміння коректно використовувати цифрові пристрої у прагматичних цілях;
- розширення уявлень учнів про роль технологій у сучасному суспільстві та їх вплив на суспільство та людину (позитивне/негативне);
- розвиток навичок використання цифрових пристроїв у прагматичних цілях;
- підвищення цифрової компетентності батьків та педагогів з метою створення умов для подальшого розвитку цифрової компетентності дітей.

Головні напрямки цієї роботи із учнями включають безпосередню взаємодію з ними, в якій проводиться цикл занять для формування основ цифрової компетентності, а також діагностичні бесіди, які проводяться перед початком та після завершення занять для оцінки досягнутих результатів.

Одночасно робота з батьками учнів включає поширення інформаційних буклетів серед них і проведення тематичних батьківських зборів для підвищення їх компетентності у використанні цифрових технологій учнями старших класів.

Крім того, робота з освітянами охоплює поширення серед педагогів інформаційних буклетів та методичних рекомендацій стосовно використання цифрових пристроїв при роботі з учнями старших класів.

Таким чином, ми визначили педагогічні умови розвитку цифрової компетентності й можна виділити такі, як - от:

- створення позитивної мотивації школярів за допомогою організації рефлексивної діяльності щодо рівня сформованості цифрової компетентності;
- збагачення змісту, поданого у доброзичливому освітньому просторі школи, що сприяє розвитку цифрової компетентності;

- залучення школярів у процес розвитку цифрової компетентності, підвищення її рівня в умовах змішаного навчання у доброзичливому освітньому просторі школи.

У Навчальній програмі з Англійської мови для ЗЗСО для учнів 10 – 11 класів цифрові компетенції визначають як інформайно – цифрові компетенції. За програмою ця компетенція передбачає:

- вивчення англійської мови з використанням спеціальних програмних засобів, ігор і соціальних мереж;
- створення інформаційних об'єктів англійською мовою;
- спілкування англійською мовою з використанням ІКТ;
- застосування ІКТ для пошуку, обробки, аналізу та підготовки інформації відповідно до визначених завдань.

Важливо, що у програмі зазначається дотримання авторських прав, мережевого етикету та академічної доброчесності. Академічна доброчесність - це законодавчо закріплена сукупність етичних принципів і правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу для забезпечення довіри до результатів навчання та наукових (творчих) результатів у навчальній, викладацькій та науковій (творчій) діяльності. Таким чином, дотримання простих правил користування мережею Інтернет та відповідальне використання доступної інформації сприяють формуванню і розвитку цифрової компетентності.

Зміст феноменів «цифрова» і «лінгвістична» компетенцій

Отже, проведений нами науковий аналіз змісту феноменів «цифрова компетенція» та «лінгвістична компетенція» дає можливість нам стверджувати, що визначення сутності вищезазначених феноменів активно досліджується науковцями в останні роки. Ми з'ясували, що феномен «цифрова» та «лінгвістична» компетенції – це володіння знаннями про систему мови, про правила функціонування одиниць мови в мовленні, здатність розуміти і правильно інтерпретувати думки іншої людини і висловлювати власні думки в усній і письмовій формах при цьому активно використовувати мультимедійні і цифрові технології (ігри, соціальні мережі, електронні ресурси та ін.)(див. Схему 2.).

1.3 Інтеграція мультимедійних та цифрових технологій в освітній процес з вивчення англійської мови в 10 – 11 класах

Інтеграція є предметом вивчення багатьох фундаментальних наук, включаючи філософію, соціологію та психологію, і розглядається як явище, процес або фактор розвитку з багатоваріантними рішеннями.

В Енциклопедії сучасної України зазначається, що інтеграція (від лат. *integratio* – поповнення, відновлення) – об'єднання будь-яких елементів в одне ціле, а також поєднання та координація дій різних частин цілісної системи; процес взаємозближення і взаємодії окремих структур.

Інтеграція в освіті визнається як прояв і відображення реальних зв'язків, що виникають в об'єктивному процесі виховання і навчання. Поняття "інтеграція" увійшло в педагогіку на початку 1980-х років. У розвитку інтеграційних процесів в освіті можна виділити три етапи.

Перший етап інтеграційних процесів в освіті пов'язаний з розвитком трудових шкіл (1920-1940-ві роки). Концепція трудової школи була розроблена відомим американським філософом і педагогом Джоном Дьюї і опублікована в 1899 році в його книзі "Школа і суспільство". Концепція базувалася на виробничій діяльності і була ключовим фактором інтеграції процесів навчання і виховання.

Метод інтеграції передбачав об'єднання знань з різних дисциплін навколо конкретної проблеми. Цей метод був першим практичним досвідом організації процесів на інтегративній основі.

Освіта в школах була повністю побудована на традиційній предметній основі. Були розроблені базові підручники та навчальні програми, а процес інтеграції охоплював периферію освіти.

Позашкільна діяльність розвивалася у формі різноманітних гуртків, технічних та юнацьких станцій, де знання з різних дисциплін стихійно інтегрувалися у творчий процес дітей.

Таким чином, на першому етапі одним із головних інтегруючих чинників в освіті було виховання і навчання через працю.

Другий етап розвитку інтеграційних процесів в освіті характеризується міждисциплінарними зв'язками (1950-1970-ті роки). З цього часу розпочався новий етап розвитку інтеграції в освіті на основі міждисциплінарних зв'язків. Увага педагогів була спрямована на завдання встановлення і розвитку змістовних і систематичних дидактичних зв'язків між шкільними дисциплінами. З часом міжпредметні зв'язки стали розглядатися як один з дидактичних принципів. Автономізація міждисциплінарних зв'язків і представлення їх як незалежних локальних освітніх систем може розглядатися як практичний крок до феноменологічного дозрівання інтеграції як провідного дидактичного принципу. Таким чином, на другому етапі освітньої інтеграції встановлюються і розвиваються змістовні і систематичні дидактичні зв'язки між дисциплінами. Міжпредметні зв'язки розуміються як принципи викладання і навчання. У педагогіці відбувається переосмислення поняття міждисциплінарних зв'язків, в результаті чого з'являється поняття інтеграції.

Третій етап розвитку освітньої інтеграції можна назвати фундаментальним. Він розпочався на початку 1980-х років, коли поняття "інтеграція" почало активно використовуватися. У цей час також посилилася тенденція до інтеграції педагогіки в інші наукові системи, а саме поняття педагогіки поступово диференціювалося на різних рівнях організації досліджень. Наукові та соціальні чинники. З кінця 1980-х до середини 1990-х років активно розроблялися і впроваджувалися інтегровані заняття і курси, що призвело до розвитку інтегрованих форм викладання і навчання в галузі освіти. Інтегровані курси є важливою особливістю третього етапу. Таким чином, третій етап характеризується тим, що відбувається визначення сутності поняття "інтеграція" в педагогіці, активно відбуваються варіативні інтеграційні процеси.

Розвиток вищої освіти в незалежній Україні характеризується динамікою, пов'язаною з тенденціями розвитку шкільної освіти в зарубіжних країнах, особливо в країнах Європи. На цей процес впливають такі спільні

виклики, як глобалізація, активний розвиток Soft навичок, впровадження ІКТ та посилення культурного взаємопроникнення. Для подолання цих викликів країни зосереджуються на масштабних національних, організаційних та матеріальних перетвореннях. Значні теоретичні напрацювання європейських науковців та досвід, набутий у цій сфері, є цінними для подальшого розвитку української середньої освіти в процесі європейської інтеграції (Локшина, Шпарик, & Джурило, 2015).

В українській мові термін "soft skills", запозичений з англійської, означає універсальні та безцінні навички, такі як комунікація, робота в команді, тайм-менеджмент та креативність. Їх також можна визначити як особистісні якості, пов'язані з індивідуальністю людини, такі як соціальні, інтелектуальні та вольові навички (комунікабельність, пунктуальність, врівноваженість). Важливість "soft skills" для учнів різного віку величезна, як з точки зору їхньої освіти, так і з точки зору майбутньої кар'єри. Учні, які вчасно усвідомлюють важливість "soft" навичок, можуть бути більш успішними в навчанні, бути успішними в студентському житті, заводити більше зв'язків, які стануть в нагоді в майбутньому, і краще презентувати себе викладачам, які відіграватимуть важливу роль в їхній майбутній кар'єрі. Оскільки soft skills безпосередньо пов'язані з кращою академічною успішністю, учням необхідно розвивати такі навички під час навчання.

Важливу роль у формуванні і розвитку soft skills відіграють мультимедійні та цифрові технології у процесі навчання, що забезпечується виконанням таких функцій, як –от :

- інтегрування різних види інформації в одному об'єкті-контейнері (текст, звук, відео тощо), і представлення її, впливаючи на різні органи людських почуттів;
- розвиток критичного мислення;
- стимулювання когнітивного процесу;
- здійснення інтерактивної взаємодії з учнями;
- адаптація до запитів учня;

- індивідуалізація процесу навчання;
- організація групової роботи у мультимедійних середовищах;
- розвиток навички роботи у команді;
- формування стійкої мотивації;
- створення максимально наближені до реальності умови для вироблення навчальних та професійних навичок (віртуальні лабораторії, екскурсії, музеї тощо) [29].

Всі функції мовних мультимедійних програм сприяють формуванню у учнів різних аспектів іншомовної комунікативної компетентності. Відповідно до Ека Вана, ця компетентність має шість складових: лінгвістичну, соціолінгвістичну, соціокультурну, соціальну, дискурсивну та компенсаторну [29].

Основні принципи мультимедійного навчання, викликані вищезазначеними умовами, включають:

- принцип цілісності, що передбачає створення єдиної системи, включаючи цілі, методи, засоби та форми навчання, для ефективної дидактичної системи;
- принцип відтворюваності, що вимагає врахування характеристик конкретного освітнього середовища для досягнення поставлених навчальних цілей;
- принцип нелінійності педагогічних структур, який визначає пріоритетність певних факторів, впливаючи на механізми саморегуляції та самоорганізації педагогічних систем;
- принцип адаптації навчання до особистості учня, що включає розподіл освітнього процесу на підпроцеси з урахуванням пізнавальних потреб кожного учня;
- принцип потенційної надмірності інформації, який передбачає розробку технології передачі інформації, створеної для оптимального засвоєння представлених знань.

Крім того, викладання англійської мови за допомогою мультимедійних та цифрових технологій відповідає найважливішим принципам навчання:

- принцип науковості - завдяки змісту освітньої програми, підготовленої відповідно до методологічних правил;
- принципу усвідомленості - через створення можливостей для учнів використовувати індивідуальні стратегії для досягнення результатів навчання;
- принцип активності та інтерактивності - через зміну ролі учня з пасивного слухача на ініціатора роботи, заснованої на активній взаємодії з комп'ютером;
- принцип систематичності та послідовності - комп'ютерні ресурси, вбудовані в навчальну програму, можуть забезпечити послідовність у викладенні матеріалу;
- принцип постійності результатів навчання - оскільки освітні програми та ресурси можуть використовуватися багаторазово як на уроках, так і в позакласній роботі;
- принцип наочності - використання матеріалів у різних форматах, включаючи всі види вербальних і невербальних візуальних матеріалів (наприклад, фото, відео, аудіо) забезпечує наочність.

При використанні мультимедійного навчання, вибір комплексу методів та форм навчання, способів управління пізнавальною діяльністю учнів є творчим процесом викладача. Цей вибір залежить не тільки від поставленого дидактичного завдання, але й від професійної підготовки викладача, його практичного досвіду, характеристик учнівського складу та інших факторів, врахованих особливостями предмету «Англійська мова». Хоча формат проведення уроків при використанні мультимедійного навчання може залишатися традиційним, методи та зміст уроку різко змінюються під впливом використання мультимедійних або цифрових засобів.

Засоби мультимедіа охоплюють широкий спектр інформаційних технологій, які створюють максимально ефективний вплив на процес

навчання, адаптуючись до різних типів сприйняття - від читання до слухання та перегляду. У шкільному оточенні використовуються різноманітні засоби мультимедіа, такі як CD-програвачі, фотоапарати, DVD-програвачі, комп'ютери, планшети, принтери, сканери, модеми та інші, які дозволяють електронно подавати, обробляти та зберігати інформацію. Крім того, існують різноманітні засоби для активізації освітнього процесу, такі як інтерактивні дошки, віртуальні об'єкти, мобільні класи та інші.

Використання мультимедійних засобів навчання відкриває нові можливості для учнів, зокрема слухати мову, адаптувати її до свого сприйняття та вчитися на власному темпі. Контрольована швидкість відтворення тексту дозволяє аналізувати слова та фрази по частинах, порівнювати їх вимову і написання, що сприяє кращому розумінню англійської мови. Застосування мікрофона та автоматичного контролю вимови дає можливість учням самостійно вдосконалювати фонетичні навички [34].

Використання комп'ютера для вивчення англійської мови має кілька переваг:

- зацікавлення учнів у комп'ютері збільшує їхню мотивацію до навчання;
- учні більш охоче вступають у діалог з комп'ютером, що сприяє підвищенню загальної, комп'ютерної та мовленнєвої культури;
- індивідуалізація процесу навчання;
- можливість отримання безпосереднього зворотного зв'язку;
- комп'ютер не проявляє негативних емоцій під час виправлення помилок; його оцінка є об'єктивною;
- забезпечує ефективне виконання вправ та тренувань.

Ключовою особливістю мультимедійного навчання є застосування індивідуального та особистісно-орієнтованого підходів. В даний час вдосконалення системи електронного навчання іноземним мовам є одним з

найбільш перспективних напрямків модернізації освіти, що дозволяють вчителям і учням правильно розподіляти відведений їм час.

Крім цього, мультимедійне навчання дозволяє вчителю коригувати підготовку учнів до складання НМТ (національний мультипредметний тест). Мультимедійні технології відкривають широкий вибір засобів та методик навчання для вчителя.

Використання мультимедійних засобів створює умови, що максимально наближаються до реального спілкування англійською мовою, особливо у відсутності природного мовного середовища, що сприяє покращенню якості вивчення англійської мови. Перегляд тематичних новин, навчальних відеоматеріалів, інтернет-статей, художніх фільмів, використання мультимедійних програм, електронних підручників, мультимедійних довідників, енциклопедій та словників урізноманітнює заняття і зацікавлює учнів у вивченні мови. Електронні словники з поясненням активної лексики також допомагають учням у самостійній роботі вдома за допомогою комп'ютера [50].

Безумовно, важливо враховувати, що успішність роботи вчителя в цьому контексті залежить від надійності та бездоганності роботи комп'ютера. Окрім цього, слід зберігати конкурентний дух та співробітництво серед учнів, дозволяючи їм порівнювати свої досягнення з успіхами однокласників.

Однак, навчання за допомогою комп'ютера має свої обмеження. Наприклад, можливе зловживання комп'ютерними ефектами та яскравими картинками. Також, існують складнощі з адаптацією готових цифрових програм до традиційного уроку, оскільки вони не завжди відповідають навчальним планам, методичним цілям та дидактичним принципам, які використовуються у шкільному навчанні.

Мультимедійні та гіпермедіа-технології об'єднують в собі розширені освітні ресурси, які можуть сприяти формуванню та вияву ключових компетенцій, зокрема інформаційної та комунікативної. Вони відкривають нові можливості методичних підходів у системі загальної освіти.

Отже, можна стверджувати, що інтеграція мультимедійних та цифрових ресурсів у навчання передбачає використання комп'ютерних технологій, які дозволяють спільно представляти різноманітну інформацію (графіку, текст, відео, фотографію, анімацію, звукові ефекти) та працювати з нею відповідно до поставлених цілей. Це розумне тлумачення мультимедійних засобів навчання, особливо в контексті викладання англійської мови, і є важливим під час створення мультимедійних навчальних занять.

Після проведеного дослідження поняття «інтеграція» та співвіднесення особливостей сучасних технологій, ми можемо стверджувати, що ефективними засобами формування й розвитку лінгвістичної цифрової компетентності є інтеграція мультимедійних та цифрових технологій в освітній процес з вивчення англійської мови в 10 – 11 класах, тобто ІКТ надають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації та підвищують ефективність навчання за рахунок застосування принципово нових форм і методів навчання з використанням концептуального моделювання явищ і процесів.

Висновок до Розділу 1

Мультимедійні та цифрові технології відіграють значну роль у сучасному освітньому процесі, зокрема на уроках англійської мови в профільній школі. Застосування цих технологій на уроках дозволяє створити стимулююче і інтерактивне навчальне середовище, яке сприяє активній участі учнів у процесі вивчення мови.

Теоретичні основи використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі базуються на підходах сучасної педагогічної теорії та дослідженнях в галузі технологій в навчанні.

Одним з ключових теоретичних принципів є конструктивізм, який акцентує на активному будівництві знань учнем шляхом взаємодії з оточенням. Застосування мультимедійних та цифрових технологій надає можливість створити стимулююче навчальне середовище, в якому учні можуть активно взаємодіяти з інформацією, експериментувати, розв'язувати завдання та висловлювати власні думки.

Інший важливий принцип - інтерактивність. Цифрові технології дозволяють створювати взаємодію між учнями та навчальним матеріалом, сприяють активній партнерській комунікації, колаборативному навчанню та спільному конструюванню знань. Використання мультимедійних ресурсів також підтримує зорове та слухове сприйняття, що сприяє кращому засвоєнню і розумінню матеріалу.

Теоретичні основи використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі підтримують ідею інтеграції сучасних засобів комунікації та інформації в освітній процес. Це допомагає підвищити мотивацію учнів до вивчення мови, забезпечити доступ до актуальної та автентичної інформації, розвинути комунікативні уміння й навички та підвищити якість навчання.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1 Особливості використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови: сучасні підходи

На сьогоднішній день одним із найбільш застосовуваних продуктів мультимедійних технологій (далі МТ) є *мультимедійні презентації* (далі МП). Їхнє використання є дієвим способом активної роботи з класом на уроці англійської мови. Вони сприяють ефективному засвоєнню матеріалу завдяки можливостям наочної демонстрації, а також комбінування аудіо-, відеоматеріалів, графічних, анімаційних зображень та текстового матеріалу. Принципом використання МП є демонстрація через дошку, проектор і комп'ютер.

Проблема полягає в тому, що МП поки що не стали в нашій освіті невід'ємним прийомом навчання, недооцінені як ефективний засіб, що скорочує час на сприйняття та засвоєння інформації, а при його конструюванні, що сприяє вмінню працювати зі змістом, зокрема: відбирати потрібне, головне, узагальнювати, систематизувати, здійснювати логічні побудови тощо, тобто, конструктивно працювати із матеріалом. Необхідність навчання технології створення МП полягає ще й у тому, що широке використання самостійно грамотно складених презентацій привертає увагу, підвищує мотивацію та продуктивність навчально-наукової діяльності [37].

Однією з інновацій для освіти є *інтерактивні електронні дошки*, які кардинально перетворюють педагогічні технології з використанням комп'ютерів та новітніх програмних засобів. Інтерактивні дошки, як розширені електронні екрани, підключені до комп'ютера, дозволяють проводити не лише презентації, доповіді на лекціях, а й групове навчання у невеликій аудиторії з використанням різноманітних програмних продуктів.

На інтерактивній дошці відображається слайд-презентація для показу основного матеріалу.

Інтерактивна дошка дозволяє вчителю проводити заняття активно – переміщатися між слайдами, акцентувати увагу з використанням технічних засобів інтерактивної дошки, збільшувати схеми, текст чи зображення, вносити свої правки та записи, одночасно контролювати знання учнів, що навчаються, методом внесення ними правок у завданнях.

При налаштуванні необхідно встановити програму узгодження робочого поля інтерактивної дошки – Touch Driver версії 4.1.7, після чого інтерактивна дошка стає повнофункціональним робочим полем вчителя. Можна відкривати файли, редагувати, зберігати, запускати програми. Попередньо розміщені на дошці праворуч різнокольорові стилуси допоможуть керувати дошкою, робити позначки; впроваджувати, переміщати, масштабувати об'єкти; при знятті будь-якого стилусу дошка переводиться з режиму презентації до режиму редагування [18].

Електронні дошки дозволяють здійснювати підготовку до НМТ в групі, що полегшує завдання вчителю.

Потужним інструментом для формування та розвитку навичок говоріння є включення відеоматеріалів до освітнього процесу. Використання відеоуроків сприяє реалізації основних принципів навчання, як от: автентичності, комунікативної спрямованості, наочності, ситуативності, діалогу культур та культурної варіативності.

Відеоуроки за допомогою аудіовізуальної наочності посилюють ступінь впливу на учнів, що необхідно використовувати для розвитку мовленнєвих умінь та навичок та закріплення мовних знань. Відеоуроки, як один із найпоширеніших методів навчання, дозволяють наочно демонструвати матеріал. Мета - формування та розвиток комунікативної, міжкультурної компетенцій [34, с. 57].

Застосування відео в процесі навчання повинно одночасно відповідати вимогам стандартів про доступність освітніх матеріалів. У зв'язку з цим, оптимальним може стати використання можливостей інструментів Web 2.0. Методичний потенціал освітніх відео ресурсів ще до кінця не проаналізовано

і знаходиться на стадії опрацювання, оцінки переваг та недоліків інтерактивного відео для вирішення конкретних освітніх завдань.

Організація процесу навчання англійської мови на основі сучасних інформаційно-комунікативних технологій Web 2.0 вимагає як технічного, так і особливо методичного осмислення матеріалу для використання їх в освітньому процесі. Необхідністю в даний час залишається і складання рекомендацій щодо оформлення та подання створених освітніх мультимедійних продуктів. Особливе місце у низці технологій Web 2.0 займає платформа TED-Ed. Виявлення дидактичного потенціалу сервісу TED-Ed, розробка відеоуроків та їх використання як для аудиторної, так і позааудиторної роботи націлені на підвищення ефективності навчання та мотивації учнів.

Унікальність сайту TED-Ed полягає в тому, що він пропонує вчителю створити власні уроки на основі відео лекцій TED-Talks (TED-Talks – короткі публічні виступи у сферах культури, мистецтва, науки та технологій) чи відеороликів та анімації з Youtube. Це медіапортал для вивчення живої англійської мови, розширення кругозору та комунікації. Використання відео цього порталу для вивчення англійської мови сприяє реалізації принципу інтегрованості знань, коли відбувається одночасний розвиток як власне комунікативних, так і професійно-комунікативних, інформаційних, академічних та соціальних умінь.

Освітня платформа TED-Ed надає можливість скористатися готовими відеоуроками. Як правило, ролики, на основі яких складаються уроки, короткометражні і дають відповіді на різні питання теми, вони легко засвоюються, тому що мова досить проста і зрозуміла. Матеріал дуже інфографічний, інформаційно насичений та цікавий для учнів. Для створення відеоуроку від вчителя не потрібне знання будь-яких елементів програмування. Сайт надає всі необхідні роботі інструкції. Єдине завдання, яке стоїть перед вчителем, - створити якісний мультимедійний продукт. Для початку бажано ознайомитись із вже розміщеними на сайті готовими

уроками. Тематика уроків надзвичайно різноманітна, кожен може вибрати за смаком.

Багаторазовий перегляд будь-якого комунікативного зразка, фрази тощо, сприяє створенню передумов для сприйняття монологічного та діалогічного мовлення, що згодом може призвести до почуття психологічного комфорту, коли учень опиниться в аналогічній комунікативній ситуації, що вкрай важливо через обмеженість часу під час проходження НМТ [42].

Відеохостинг YouTube також є корисним ресурсом вивчення англійської мови, бо відео матеріали автентичні, орієнтовані на повсякденне життя, чим і пояснюється їхня привабливість і популярність у всьому світі.

Як завдання до відео уроків учням можна пропонувати написати «скрипт» прослуханого на занятті епізоду, виписати активну лексику, підготувати докладне повідомлення з теми переглянутих відеоматеріалів. Крім цього, можливий перегляд епізоду і його самостійне озвучування при повторному перегляді з використанням тематичної лексики. Також учні можуть переглянути частину відео та припустити подальший хід розвитку подій. Можливо запропонувати учням кілька відео епізодів та попросити їх побудувати логічну послідовність даних епізодів. На фінальному етапі можна організувати дискусію або круглий стіл з теми переглянутого епізоду з обов'язковим використанням представлених у відео аргументів/позицій.

Наведемо приклади та короткий опис відібраних нами відеоканалів, зокрема:

- *English with Jennifer* пропонує понад 400 навчальних відео від справжнього англійського викладача на різні теми (граматика, вимова, аудіювання, тести). Для початку занять потрібен певний рівень володіння англійською мовою. Уроки будуються від простого до складного та проводяться у спокійному темпі.

На каналі *Puzzle English* демонструються додаткові навчальні матеріали для однойменного освітнього курсу, але їх цілком можна використовувати і

як самостійний матеріал, наприклад, для підготовки до НМТ. У роликах викладачі розбирають застосування різних ідіом, поведінку в реальних життєвих ситуаціях, цікаві приклади та незвичайні стереотипи поведінки. Багатьох користувачів приваблює розбір цікавих виразів із модних пісень, передач та серіалів.

- *EngVid* - це один з найбільших каналів за кількістю роликів. На даний момент EngVid містить понад 900 відео, озвучених одинадцятьма різними викладачами. Кожен із них триває 5-10 хвилин і присвячений одній темі, пов'язаній із актуальними новинами, життєвими ситуаціями, цікавими фактами. Є також граматичні уроки.

- *BBC Learning English*. Уроки від всесвітньо відомого каналу BBC призначені для просунутого рівня та пропонують найрізноманітніший контент, як от: граматику, новини, навчання правильної вимови, музичні кліпи, інтерв'ю. Нові ролики з'являються щодня.

- *AlbertKakhnovskiy*. На цьому каналі викладено відеоуроки для початківців, відеорозмовник, пояснення граматичних правил за підручником Раймонда Мерфі. У процесі навчання використовуються наочні картки, що демонструють правила вживання різних слів та виразів, а також пояснюють складні граматичні моменти.

- *Speak English With Mister Duncan*. Це один із найвідоміших і найпопулярніших мовних YouTube-каналів. Упродовж десяти років кілька разів на тиждень тут викладаються нові ролики, які знімає веселий та непередбачуваний містер Дункан.

- *VOA Learning English*. На YouTube-каналі викладено спеціально адаптовані новини, серію сюжетних роликів Let's Learn English, а також розбір різних граматичних правил. Канал оновлюється щодня. Англійська як за нотами. У кожному відео розбирається текст однієї з популярних пісень і на її прикладі пояснюються різні нюанси використання англійської мови.

- *Інглиш Шоу* – проєкт з авторськими уроками з англійської мови, творці якого підходять до своєї справи з великою креативністю та гумором.

Таке ставлення дозволяє навіть таку серйозну справу, як вивчення англійської мови, зробити легким та приємним. Ролики каналу чудово оформлені та озвучені, тому їх перегляд викликає лише позитивні емоції.

- *British Council / Learn English*. Легендарні курси від British Council, ролики, що викладаються на каналі є додатковими матеріалами до основного курсу, але цілком можуть бути використані і для самостійного вивчення. Більшість роликів мають тривалість не більше однієї хвилини та присвячені одному конкретному питанню.

- *LinguaLeo* - це великий сервіс для вивчення англійської, що включає різні аудіо-, відео-, текстові матеріали, вправи з граматики та лексики, а також курси на різні теми.

Комп'ютерні навчальні програми дозволяють учням тренувати навички й уміння письма, вимови, говоріння, аудіювання, граматики. У межах цих програм передбачаються такі види роботи, а саме: питання-відповідь, коли учні вводять свої відповіді через клавіатуру; конструювання тексту, коли учні вибудовують абзаци тексту у правильному порядку, розділові знаки, відновлюють слова тощо; робота над вимовою, коли учні аналізують спектрограми слів та особливості артикуляції органів мови; диктант, коли учні вводять через клавіатуру слово, яке прозвучало, словосполучення чи речення; а також багато інших. Так, наприклад, програми фірми Медіа Хауз "Англійська - Шлях до досконалості 2 Advanced" підходять для навчання аудіювання та говоріння.

Групову та індивідуальну роботу можна проводити, з використанням навчальних програм з ігровими елементами EuroTalk. Intermediate», «Professor Higgins», «Learn to Speak English» тощо.

Як приклад онлайн-курсів можна навести онлайн-школу «Foxford», яка здійснює підготовку до НМТ з досвідченим викладачем. Учні займаються як у звичайній школі, але через Інтернет. У призначений час учень заходить на сайт і підключається до уроку, під час уроку можна ставити запитання в текстовому або голосовому чаті. Після уроку вчитель задає домашнє

завдання, записи відвіданих уроків доступні в особистому кабінеті. Урок відбувається не за допомогою програм на зразок Skype, а за допомогою спеціального інтерфейсу на сайті «Фоксфорда». Але ці курси здійснюються на платній основі.

Говоріння передбачає обмін інформацією між реципієнтами чи при наявності слухача, тому для тренування цього виду мовленнєвої діяльності підійдуть такі технології, які можуть забезпечувати спілкування з носіями мови. Сюди ми можемо віднести блоги, чати та соціальні мережі.

Блоги, чати та вебінари найчастіше використовуються з метою обміну інформацією, коментування, висловлювання своїх думок, а також як засіб спілкування з однолітками з інших країн. У блогах і чатах учні можуть висловити власну думку англійською мовою публічно, опанувати вжити англійську лексику в реальній комунікативній ситуації.

Заняття з індивідуальним викладачем дуже корисні, але доступні далеко не кожному. У цьому випадку на допомогу приходять спеціальні мовні відеоканали та блоги. Вони допомагають відпрацювати вимову, почати краще розуміти мову на слух, дізнатися про важливі нюанси реального застосування англійської мови. Так, будуть корисні посилання на відеоблоги.

Блоги дозволяють учням більш широко використовувати словниковий запас, ніж на уроках англійської мови, що сприяє активному тренуванню лексичних одиниць у контексті. Учні вчаться робити власний висновок своїми словами, а не використовувати універсальні відповіді та задані лексичні одиниці, бо обговорення ведеться з різних точок зору. В учнів підвищується мотивація, бо вони більш відповідально підходять до вибору мовних засобів, і змісту повідомлення, якщо знають, що ці повідомлення стають доступні всім користувачами мережі Інтернет. Більш свідомий підхід до змісту повідомлення дозволяє глибше вивчити запропоновану тему та розширювати свій словниковий запас. За допомогою блогів здійснюється безперервний процес освіти та самоосвіти [48].

Наявність архіву є особливістю блогів як соціальних сервісів. І забезпечує можливість рефлексії та самооцінки. Учні мають можливість прочитати блоги своїх колег чи інших користувачів, вести спільний блог, забезпечується можливість спілкування англійською мовою з використанням англомовної лексики у письмовій формі або при читанні, говорінні та аудіюванні. Також відбувається реалізація інтерактивного характеру навчання, оскільки використання блогів підвищує ефективність роботи учнів, сприяє активізації лексичних одиниць та їх переходу з пасивного словникового складу мінімуму до активного. Учні, підтримують свій власний блог, постійно використовують англійську в різних ситуаціях автентичного спілкування, що, як зазначалося раніше, є основною умовою формування англомовної комунікативної компетенції [30].

Соціальні мережі та різні месенджери (Facebook.com, Skype, Whatsupp, speaky, HiNative), дозволяють учням встановити дружнє листування, сприяють міжкультурній комунікації, крім того, відбувається засвоєння лексичних одиниць, властивих Інтернет-дискурсу.

Комп'ютерні технології постійно розвиваються. В даний час учні можуть удосконалювати свій рівень володіння англійською мовою не тільки за допомогою комп'ютера, але й за допомогою *мобільних додатків*, використовуючи свої гаджети. Даний вид тренування унікальний своєю мобільністю, тому що можна виконувати вправи навіть, наприклад, здійснюючи поїздку у громадському транспорті. Недоліком даних додатків відповідно до наших цілей є обмеженість у тренуванні безпосередньо «живого» говоріння, проте дані додатки підходять для тренування вимови, що допоможе уникнути помилок під час виконання завдання. За допомогою таких додатків можна тренувати побудову запитання. Також вони містять різноманітні вправи на тренування лексики та поповнення словникового складу.

Як приклад можна навести такі мобільні додатки, як "Words - вчи іноземні мови", "EnglishPhrasalVerbs", "FlipandLearn, неправильні дієслова" тощо.

Так, мультимедійні та цифрові технології виявляються незамінними інструментами в сучасному навчанні англійської мови. Вони пропонують безліч можливостей для створення захопливого та ефективного освітнього середовища, що сприяє покращенню якісної якості освіти. Особливості використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови засвідчують, що вони допомагають учням залучатися до освітнього процесу, стимулюють їх інтерес та мотивацію до вивчення мови.

Завдяки використанню мультимедійних засобів, таких як відео, аудіо, інтерактивні вправи та комп'ютерні програми, учні можуть більш наочно сприймати інформацію, візуалізувати абстрактні поняття та розвивати уміння в аудіюванні, читанні, говорінні та письмі. Крім того, цифрові технології надають можливість інтерактивної комунікації, співпраці та обміну інформацією між учнями та вчителем, що сприяє формуванню й розвитку комунікативних навичок й умінь.

Сучасні підходи до використання мультимедійних та цифрових технологій в навчанні англійської мови передбачають не лише пасивне сприйняття матеріалу, а й активну участь учнів у процесі навчання. Вони надають можливість для індивідуалізації навчання, адаптації до потреб кожного учня та створення різноманітних завдань, спрямованих на розвиток критичного мислення, творчості та самостійності.

Необхідно враховувати, що успішне використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови вимагає від вчителя налагодження раціонального балансу між використанням технологій та традиційних методів навчання. Вчителі повинні бути та вміти вільно використовувати різноманітні мультимедійні ресурси, що допомагає їм ефективно передавати знання своїм учням.

Таким чином, мультимедійні та цифрові технології виконують важливу роль у сучасному навчанні англійської мови, допомагаючи підвищити якість освіти, активізувати освітній процес та розвинути комунікативні навички й уміння учнів. Впровадження таких технологій вимагає від вчителів постійного самовдосконалення та адаптації до сучасних вимог, щоб забезпечити ефективне і цікаве навчання англійської мови учням.

2.2 Комплекс англomовних мультимедійних та цифрових ресурсів для учнів профільної школи

У сучасних умовах навчання школярів відбувається у змішаному форматі, що передбачає очну та дистанційну взаємодію між учителем та учнями. Такий формат уроків передбачає використання в освітньому процесі дистанційних технологій та електронних освітніх ресурсів як засобів дистанційного навчання. У зв'язку з цим для забезпечення ефективності навчання необхідна актуалізація та осмислення використання відповідних освітніх ресурсів. Існує широкий спектр типів електронних освітніх ресурсів. У зв'язку з цим перед педагогом постає завдання вибрати ті з них, які максимально ефективні в певних умовах навчання. Аналіз досвіду використання електронних освітніх ресурсів дозволив визначити їх типи та дидактичні функції, облік яких сприяє підвищенню якості дистанційного навчання.

Під електронними освітніми ресурсами прийнято розуміти «ресурси, подані в електронно-цифровій формі і включають структуру, предметний зміст і метадані про них: інформацію, програмне забезпечення, необхідні для їх використання в процесі навчання» [6]. Електронні ресурси широко застосовуються в освітньому процесі завдяки їх дидактичним функціям. Стосовно процесу навчання англійської мови вони дозволяють створювати умови для іншомовної комунікації, удосконалювати навички й уміння всіх видів мовленнєвої діяльності, підвищувати мотивацію до навчання та формувати лінгвістичну культуру учнів [3, с. 28]. Слід зазначити, що поняття електронних освітніх ресурсів у професійному контексті вперше було запроваджено британським дослідником, експертом у галузі освітніх технологій, Еліотом Мейсі. Термін завжди використовувався для позначення навчання з використанням мережі Інтернет або будь-якого іншого електронного носія. Вітчизняні методисти наголошують на важливості застосування електронних ресурсів як засобів навчання. Дослідник В. П. Беспалько наголошує на можливості комп'ютерних технологій

індивідуалізувати навчання [4, с. 37]; Науковці вважають, що застосування електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі дозволяє розвивати навички у всіх видах мовленнєвої діяльності [9; 112]; величезний потенціал для здійснення проблемно-пошукового навчання іноземної мови за допомогою електронних освітніх ресурсів [18, с. 30].

Існують різні класифікації електронних освітніх ресурсів. У контексті нашого дослідження цікава класифікація, в якій ресурси виділяються з точки зору характеру подання інформації [7]:

- мультимедійні (інтернет-портал, освітня платформа);
 - програмні продукти (електронні навчальні програми);
 - образотворчі (мультимедійні презентації, картинки, фото);
 - аудіо та відео (навчальні відеофільми, віртуальні екскурсії);
 - текстові (електронні бібліотеки, сайти);
 - електронні аналоги друкованих видань (підручники, тренажери, енциклопедії, словники та довідники).
- Виходячи з цього, можна зробити висновок про те, що організація дистанційного навчання передбачає оснащення кожного учня інформаційно-комунікаційними засобами, а електронні освітні ресурси різного типу забезпечують інформаційну та комунікативну підтримку освітнього процесу.

Теоретичний аналіз використання електронних освітніх ресурсів у дистанційному навчанні дозволив виявити деякі можливості їх застосування. Дослідники вважають ефективним включення до освітнього процесу програмних засобів для розробки та наповнення навчальним матеріалом різних навчальних курсів та забезпечення доступу до них; обміну інформацією між учнями та вчителями; для здійснення контролю за процесом навчання [14, с. 129].

У роботі підкреслюється, що дистанційне навчання буде ефективним, якщо використовувати мультимедіа-лекції, завдання у тестовій формі для онлайн-тестування, електронні навчально-методичні посібники, збірники ситуаційних завдань у рамках освоєння навчальних дисциплін. Кожному, хто

навчається, повинен бути забезпечений доступ до електронної бібліотеки, де розміщені електронні підручники та довідкова література, необхідна для підготовки до занять. Електронний сайт з особистим кабінетом здобувача освіти служить інструментом зв'язку між учнями та викладачами, забезпечує учням доступ до актуальних оголошень, розкладу, контрольних-вимірjувальних матеріалів [12, с. 71].

Як засіб зв'язку використовують інтернет-форуми. Вони застосовуються для організації консультацій, розсилки новин, обговорення завдань і питань до них [16, с. 77]. Водночас А. В. Кондрук вважає ефективним застосовувати електронну пошту для підтримки спілкування між учнем і вчителем, масового розсилання новинних оголошень та відстеження прогресу у виконанні завдань; ресурси мережі Інтернет для інформаційної підтримки навчання [10, с. 101].

Використання інтерактивних освітніх онлайн-платформ (Quizlet, Duolingo, LearningApps, WordWall, BBC LearnEnglish, British Council LearnEnglishKids, Britannica) на будь-якому етапі формування навички дає вчителю можливість наповнити урок автентичним наочним матеріалом та різними завданнями для уроку за рівнем здібностей та інтересів учнів. І. І. Клімова, М. В. Мельничук, П. П. Ростовцева вважають, що вибір освітньої платформи Macmillan English Campus (MEC) для дистанційного навчання англійської мови зумовлений можливістю її використання для самостійної роботи учнів, оскільки нею представлені необмежені інтернет-ресурси, з опорою на які побудовано зміст автентичних мультимедійних підручників [8, с. 262]. Ефективним інструментом тренування вивчених лексичних одиниць є освітній ресурс Wordwall, за допомогою якого вчитель може залучати учнів до освітнього процесу та ефективно керувати ним. Електронний ресурс дозволяє використовувати готові вправи для введення, тренування та закріплення мовного матеріалу або створювати власні вправи. Як перевагу платформи вчені виділяють можливість відстежувати результати роботи кожного учня і бачити статистику виконання вправ учителем [3, с.

16]. Освітня платформа дозволяє ефективно працювати з лексичним матеріалом через різні режими представлення карток з новою лексикою: «Флеш-карти», «Запам'ятай», «Пиши», «Вимови», «Відповідності», «Тест», «Гравітація» [13, с. 106].

Навчальні онлайн-ігри не лише сприяють ефективному засвоєнню матеріалу, а й дозволяють підтримати навчальну мотивацію та забезпечують позитивну атмосферу уроку. Н. А. Копилова вважає, що Games2Teach, SecondLife та TaxiEnglish, можуть бути використані вчителем для моделювання реальних умов спілкування, участі у рольовому діалозі, самостійної роботи [11, с. 179]. Науковець [15, с. 104] зазначає, що знайомство з країнознавчим матеріалом на уроках англійської мови неможливо уявити без мультимедійних електронних освітніх ресурсів та інтернет-ресурсів, які дозволяють дистанційно ознайомитися з пам'ятками, послухати промову представників цієї країни, відвідати онлайн-екскурсію музею, подивитись відеоряд експонатів, представлених у ньому, тощо. Науковець поділяє думку про те, що застосування електронних освітніх ресурсів дозволяє ефективніше і різноманітніше організувати навчання і зазначає, що поряд з використанням готових, створення власних електронних матеріалів (підручників, навчально-методичних посібників) викладачами є не менш важливим.

Таким чином, аналіз теоретичних джерел дозволив виділити деякі можливості застосування електронних освітніх ресурсів при дистанційному навчанні. Використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі дозволяє вчителю проводити онлайн-уроки та підтримувати зв'язок із учнями; організувати інтерактивну групову навчальну роботу; забезпечити контроль сформованості навичок та індивідуальну підтримку кожного учня у процесі навчання.

У ході дослідження ми виділили сукупність типів електронних освітніх ресурсів, які в умовах дистанційного навчання виконують певні дидактичні функції. Результати представлені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Дидактичні функції різних типів електронних освітніх ресурсів

Тип електронного освітнього ресурсу	Дидактичні функції
Мультимедійні (інтернет-портал, освітня платформа)	- інтерактивність - мотивація на включення в діяльність - розвиток творчих здібностей
Програмні продукти (електронні навчальні програми)	• розвиток комунікативної компетенції • формування комп'ютерної грамотності • розвиток когнітивної сфери особистості • вдосконалення навичок самостійної та групової роботи • розвиток навичок тайм-менеджменту
Образотворчі (мультимедійні презентації, картинки, фото)	- ефективне сприйняття навчального матеріалу
Аудіо та відео (навчальні відеофільми, віртуальні екскурсії)	- позитивний вплив на емоційно-вольову сферу учнів
Текстові (електронні бібліотеки, сайти)	- інформаційна насиченість навчання - формування умінь працювати з навчальною інформацією - розширення кругозору учнів

Запропоновані нами в таблиці 2.1 електронні освітні ресурси були використані на різних етапах уроку на прикладі викладання англійської мови в профільній школі.

Навчально-методичний комплекс: «Англійська».

Тема: "Свята", урок 5С Модуля 5.

Мета: формування лексичних навичок говоріння.

Лексичні одиниці: to pray, to watch fireworks, to have a meal, to visit people, to exchange gifts, to decorate the house, to make preparations, to cook traditional dishes, to light lamps, to gather together.

Для формування лексичних навичок говоріння ми пропонуємо наступну комбінацію електронних освітніх ресурсів (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Комплекс електронних освітніх ресурсів на уроці англійської мови

Етап уроку	ЕОР	Дидактична функція
1. Введення та семантизація лексики	S Microsoft Power Point S Canva	наочність
2. Тренування	S LearningApps.org S Quizlet S Britannica	інтерактивність та інформативність
Етап уроку	ЕОР	Дидактична функція
3. Мовна практика	S Wordwall	змістовна опора висловлювання підтримка мотивації навчання
4. Домашнє завдання/самостійна робота	S Skysmart	інтерактивність
5. Контроль сформованості навичок	S GoogleForms	вдосконалення навичок самостійної роботи

Доступ учнів до уроку забезпечує електронний щоденник освітнього порталу, в особистому кабінеті якого знаходиться діючий розклад з активними посиланнями на урок, час початку та закінчення уроку, заміни уроків, тема і тип уроку, домашнє та додаткове завдання, використані вчителем довідкові матеріали.

Онлайн-трансляція уроку може здійснюватися за допомогою програмного забезпечення Microsoft Teams, яке забезпечує відео та аудіозв'язок на уроці, дозволяє вчителю ділитися матеріалами уроку з учнями, отримати звіти про присутність, підтримувати зворотний зв'язок через повідомлення чату. У Microsoft Teams вчитель може організувати групову роботу на уроці за допомогою онлайн-кімнат і отримати емоційний відгук на матеріал через різного типу «реакції» («підняти руку», «аплодисменти», «подобається», «сміюся» тощо). Функція запису уроку дає можливість учням, які відсутні на уроці, вивчити матеріал в позаурочний час.

На етапі *введення та семантизації* нових лексичних одиниць візуальну опору лексики, що використовується на уроці, складають слайди в

мультимедійній презентації Microsoft Power Point або в кросплатформному сервісі для графічного дизайну Canva. Дане програмне забезпечення має широкий спектр інструментів для створення слайдів з ілюстраціями, відео та текстовим матеріалом. Легкість у використанні та автоматичний дизайн слайдів дозволяють вчителю швидко створювати барвисті, наповнені навчальним матеріалом різного типу, презентації.

Етап тренування нової лексики може бути організований через різноманіття ігрових вправ різного типу (кресворд, співвіднесення картинок і фраз, «шибениця», вікторина тощо) та тематики в рамках предмета, що вивчається на навчальній платформі LearningApps.org, де вчитель може вибрати адекватні етапу та темі уроку готові вправи чи спроектувати завдання самостійно. На рис. 1 як приклад представимо вправу для вдосконалення лексичних навичок говоріння школярів на тему «Різдво» [19].

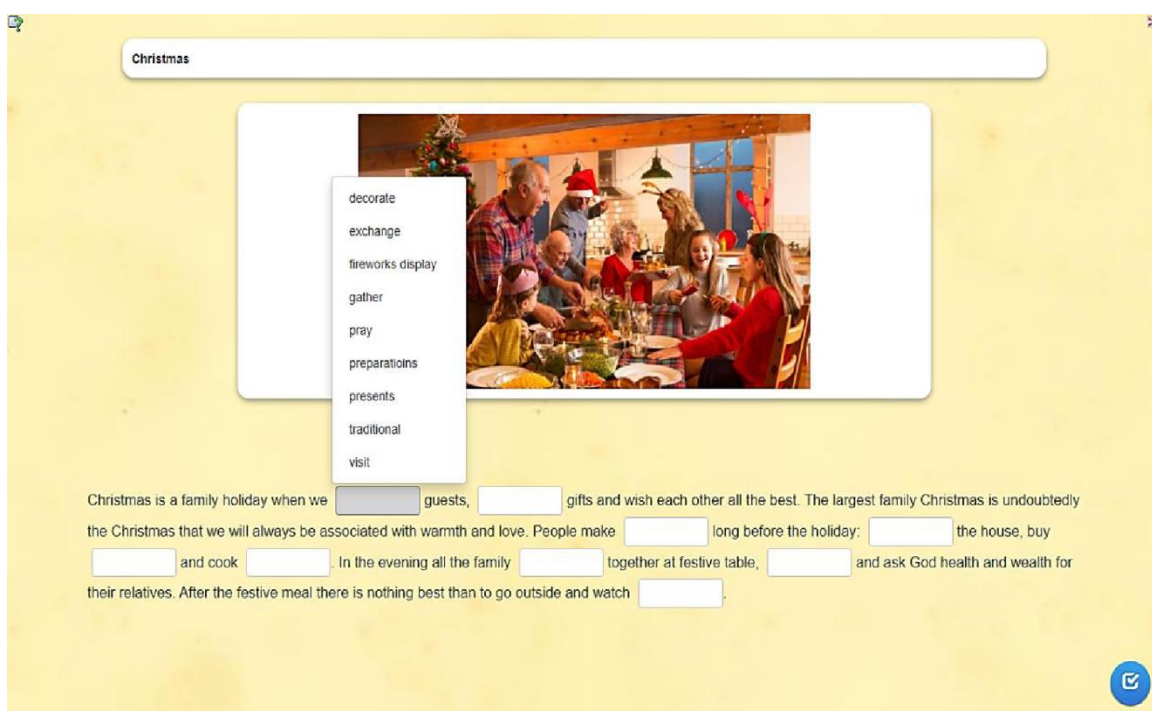

Рис.2. 1. Вправа для тренування лексики на платформі LearningApps

Електронний сервіс Quizlet дозволяє створити набір карток для відпрацювання введеної лексики. Як додатковий матеріал може бути використаний відеофрагмент Discover why Americans eat turkey on Thanksgiving and what the Pilgrims ate with the Wampanoag і текст до нього на освітньому порталі Britannica. Аудіосупровід тексту, в якому

використовуються нові слова, виступає відеоролик на YouTube-каналі LearnEnglishEasy. Перевагою використання відеосервера в навчанні є його популярність і простота у використанні. Багато учнів мають свої YouTube-канали, легко орієнтуються в подкастах, зберігають у своєму профілі і діляться з однокласниками цікавими та корисними відеороликами. Недоліком даного контенту є наявність реклами, не завжди задовільна якість і зміст матеріалів, тому вчителю слід ретельно відбирати пропонувані відеоролики.

На етапі *мовної практики* учні застосовують вивчені на уроці лексичні одиниці у промові у процесі виконання вправ «Випадкове колесо» або «Випадкові карти», «Вікторина», «Правда чи брехня» на освітній платформі WordWall. На рис. 2.2 представимо приклад вправи на вдосконалення мовних навичок учнів на тему «Новий рік» [20].

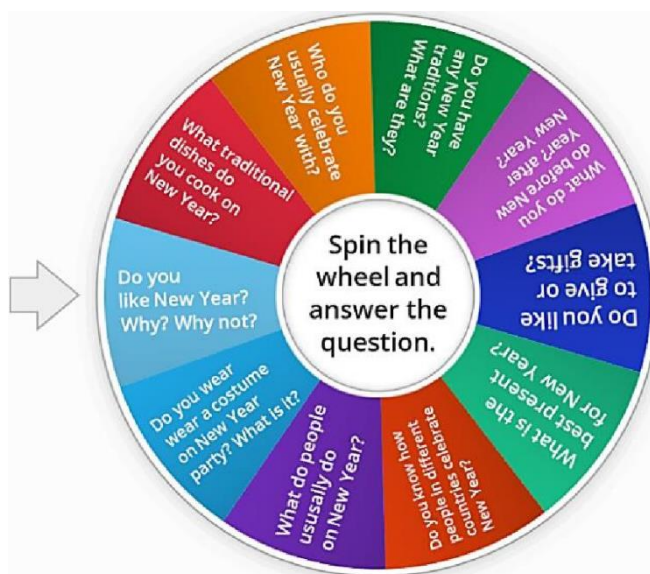

Рис. 2.2. Вправа для мовної практики на платформі Wordwall

Для виконання самостійної або домашньої роботи учні можуть скористатися презентацією з уроку, прикріпленою вчителем у чаті трансляції, а також повторно прослухати текст аудіювання або перевірити правильність вимови слова, скориставшись посиланнями на відео, що переглянувся на уроці. Освітній портал Skysmart представляє електронний робочий зошит до НМК уроку, який учні використовують під час уроку, під час самостійної та

домашньої роботи. У зошиті містяться завдання, тексти, правила та аудіозаписи до вправ. Реєстрація вчителя та учнів на порталі дозволяє вчителю створити електронне домашнє завдання, вибравши відповідні вправи у зошиті, та оцінити його результати. Учні мають можливість ознайомитись із термінами надання завдання, перевірити правильність виконання вправ та отримати оцінку.

На етапі контролю доцільно використати електронний інструмент Google Forms. Вчитель може створити контрольні завдання (опитування, тести), що містять постійні та компоненти, які варіюються, завдяки чому складаються різні варіанти завдання. Результати тестів автоматично відображаються у таблиці із зазначенням часу виконання завдання, кількості спроб проходження тесту, правильних та неправильних відповідей. Це дозволяє вчителю оцінити адекватність тестової роботи та визначити якість сформованості навичок. Використання сукупності описаних електронних освітніх ресурсів у процесі дистанційного навчання сприяє досягненню найкращих освітніх результатів. Однак, застосовуючи описаний комплекс електронних освітніх засобів на уроці, вчителю необхідно пам'ятати про дотримання санітарно-епідеміологічних вимог до умов та організації дистанційного навчання.

Позитивно оцінили можливість повернутися до матеріалів уроків у будь-який момент навчання 88% учнів.

Електронні освітні ресурси дають можливість наповнити урок різноманітними засобами мультимедіа, що дозволяє формувати емоційно-ціннісне ставлення до матеріалу, що вивчається, сприяє розумінню навчальної інформації, підтримці уваги і мотивації учнів. Крім того, такі ресурси дозволяють чергувати форми роботи, що також спрямоване на залучення учнів до освітньої діяльності. Проведене дослідження, аналіз досвіду практичної діяльності дозволили згрупувати можливості використання електронних освітніх ресурсів стосовно учнів та вчителів. З точки зору вчителя, використання таких ресурсів сприяє економії часу та

оптимізації процесу підготовки до навчальних занять, надає різноманітність інструментів контролю якості сформованих навичок, завдяки автоматизованій перевірці даних за вихідними параметрами скорочує витрати на перевірку виконаних завдань. З точки зору учня, застосування електронних освітніх ресурсів як засобів дистанційних технологій сприяє автоматизації деяких видів навчальних дій, розвиває пізнавальні, аналітичні, дослідницькі здібності та навички самостійного аналізу та обробки інформації.

2.3 Планування діяльності вчителя у старших класах щодо використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови

Досвід роботи вчителя англійської мови щодо застосування цифрових освітніх ресурсів на уроках англійської мови з метою підвищення мотивації до вивчення предмета.

Головною метою навчання англійської мови у школі є:

розвиток комунікативної компетенції, розвиток особистості дитини, яка бажає і здатна до участі в міжкультурному спілкуванні англійською мовою і надалі здатна до самовдосконалення.

Основні засади сучасної освіти, а саме:

- ✓ *орієнтація на результати та реалізація діяльнісного підходу;*
- ✓ *навчання вмінню вчитися;*
- ✓ *включення змісту навчання до вирішення життєвих завдань;*
- ✓ *навчальна співпраця всіх учасників освітнього процесу.*

Виходячи з вимог сучасної освіти, я поставила такі **завдання**:

- ✓ *підвищувати* свою методичну та професійну компетентність у галузі викладання англійської мови;
- ✓ *освоювати* та *активно впроваджувати* у освітній процес інноваційні технології;
- ✓ *орієнтуватися* на *варіативність* навчання;
- ✓ *підвищувати* інтерес учнів до англійської мови;
- ✓ *узагальнювати* та *поширювати* свій досвід;

Для досягнення цієї мети на уроках мені необхідно:

- ✓ *створення* атмосфери взаєморозуміння, взаємодопомоги, зацікавленості кожного учня внаслідок своєї діяльності;
- ✓ *колективна взаємодія* (індивідуальна, парна, групова робота);

- ✓ *особистісно-орієнтоване навчання* (облік інтересів учнів, особистісних властивостей, психологічних особливостей);
- ✓ *планування* обсягу засвоюваного матеріалу (відповідно до віку);
- ✓ *свідоме* засвоєння мови учнями під час навчання спілкування з боку учнів;
- ✓ *варіативність прийомів* на уроці; (комунікативні, творчі ігри; конкурси, дискусії, пісні, фільми, презентації, наочність, проєкти, роздатковий матеріал);
- ✓ *щільність спілкування* (чітке планування уроків, високий темп уроків);
- ✓ *комунікативна атмосфера на уроці* (психологічний комфорт, встановлення на спілкування, доступність предмета мови та інтересу до нього).

Кабінет англійської мови обладнано всім необхідним для проведення уроків. Є комп'ютер з мультимедійним проектором, методична та навчальна література на допомогу вчителю, дидактичний матеріал, наочні посібники, «методична скарбничка» за багато років роботи (журнали, газети, електронні підручники, ЦОри тощо). Все перераховане надає незамінну допомогу під час підготовки та проведення уроків.

Розвиток та активне впровадження нових інформаційних технологій у сучасному світі мають величезний вплив на освіту та виховання школярів. Сьогодні у традиційну схему “вчитель – учень – підручник” вводиться нова ланка – комп'ютер, а в шкільну свідомість – комп'ютерне навчання. Однією з основних частин інформатизації освіти є використання інформаційних технологій.

Модернізація шкільної освіти має на увазі, перш за все, оновлення її змісту. У зв'язку з цим особлива увага приділяється створенню умов розвитку творчого особистісного потенціалу учнів і розширення можливостей поглибленої освіти, зокрема мовної.

Інтернет став невід'ємною частиною сучасної реальності. Інтернет може надати допомогу у вивченні англійської мови, оскільки застосування

ІКТ створює унікальну можливість для тих, хто вивчає англійську мову, користуватися автентичними текстами, слухати та спілкуватися з носіями мови, тобто він створює природне мовне середовище. Доступ до мережі Інтернет дозволяє скористатися величезною кількістю додаткових матеріалів, які дозволяють збагатити уроки різноманітними ідеями та вправами.

Процес формування пізнавального інтересу здатний підвищити мотивацію школярів до вивчення англійської мови, що сприятиме підвищенню і якості їх знань.

Мене зацікавила проблема підвищення пізнавальної активності в учнів, і як наслідок збільшення мотивації до вивчення англійської мови. Одним із найважливіших стимулів, що впливають на формування мотивів, на мою думку, є використання цифрових освітніх ресурсів (ЦОР). Сучасний вчитель повинен уміти створити умови для практичного оволодіння мовою для кожного учня, вибрати такі методи навчання, які дозволили б кожному учню проявити свою активність, свою творчість, і навіть активізувати пізнавальну діяльність учня у процесі навчання англійської мови. При традиційних методах ведення уроку головним носієм інформації учня виступає вчитель. Він вимагає від учня концентрації уваги, зосередженості, напруження пам'яті. Не кожен учень здатний працювати у такому режимі. Психологічні особливості характеру, тип сприйняття дитини спричиняють «неуспішність» школяра. При цьому сучасні вимоги до рівня освіченості не дозволяють знизити обсяг інформації, необхідної для засвоєння учнем під час уроку. Тому можна дійти невтішного висновку – *необхідно проводити уроки із застосуванням нових інформаційних технологій, проте запровадження в освітній процес використання мультимедійних програм не повинно виключати традиційні методи навчання, а гармонійно поєднуватися.*

Використання ЦОР у сучасних реаліях – дієвий інструмент викладання, який активізує розумову діяльність учнів, дозволяє зробити освітній процес привабливим та цікавим. Це сильний стимул підвищення мотивації до оволодіння англійською мовою.

У зв'язку з цим виникла потреба - використовувати під час підготовки до уроку цифрові освітні ресурси, безпосередньо на уроках включати в учнів активну пізнавальну діяльність із застосуванням мультимедійних засобів. Використання цифрових освітніх ресурсів (ЦОР) зумовлене також наступними **протириччями**:

- безперервне зростання обсягу знань та труднощі його засвоєння у стислий термін навчання;
- падіння інтересу до вивчення англійської мови як предмета та підвищення інтересу до вивчення англійської мови з використанням комп'ютеризації навчання;
- єдині програмні вимоги до вивчення англійської мови та різний рівень навчальних можливостей школярів.

Вирішення цієї проблеми - у зміні підходу навчальної діяльності. Освітній процес має відповідати рівню сприйняття учнів. Використання ЦОР націлено на те, щоб навчити учнів усвідомлювати мотиви свого вчення, своєї поведінки під час уроку й у житті, тобто формувати цілі та програми власної самостійної діяльності та передбачати її найближчі результати.

Умовою підвищення інтересу до цього навчального предмета може бути створення мовного середовища під час уроку через застосування різних засобів ЦОР на всіх етапах уроків.

Використання цифрових освітніх ресурсів під час уроків – це вимога сьогодення, з одного боку, і величезну допомогу у роботі вчителя, з іншого. Незважаючи на те, що потрібно більше часу на підготовку до уроку, результат перевершує очікування.

Вважаю, що за допомогою ЦОР можна на уроках наочно застосовувати теорію на практиці, а з огляду на рівень мовної підготовки учнів можна реалізувати принцип диференційованого підходу в навчанні англійської мови. Центром діяльності на такому уроці стає учень, який, виходячи зі своїх індивідуальних здібностей та інтересів, вибудовує процес пізнання. Вчитель

виступає у ролі помічника, консультанта, що заохочує оригінальні знахідки, стимулює активність, ініціативу, самостійність.

Чому мене зацікавили саме інформаційні технології як підвищення мотивації?

Як відомо, мотивація – необхідна умова будь-якої діяльності, у тому числі навчальної. Проте слід пам'ятати таке: мотивація – сторона суб'єктивного світу учня, вона визначається його власними спонуканнями і пристрастями, усвідомлюваними їм потребами.

Для того, щоб визначити сферу інтересів учнів, я запропонувала їм розташувати різні види проведення часу (заняття фізкультурою, музикою, мистецтвом, танцями, читання книг, прогулянки з друзями, а також комп'ютерні ігри, спілкування з друзями через Інтернет (соцмережі та WhatsApp)) порядок їх переваги. 60% учнів на перше місце поставили комп'ютерні ігри та спілкування з друзями через Інтернет (соцмережі та WhatsApp).

Передбачається, що якщо нові інформаційні технології залучають учнів і є одним із головних їх інтересів, то їх використання в освітньому процесі може сприяти формуванню позитивної мотивації. Використання цифрових освітніх ресурсів у процесі навчання дозволяє збагатити арсенал методичних засобів та прийомів, урізноманітнити форми роботи, робить урок цікавим та незабутнім для учнів.

Якщо в учнів буде сформовано пізнавальний інтерес до вивчення англійської мови, це дозволить їм взяти участь у діалозі культур. А залучення до матеріалів культури сприятиме пробудженню пізнавальної мотивації, тобто школярі познайомляться з невідомими фактами, що, безсумнівно, викличе у них стійкий інтерес до пізнання нового. Процес навчання з урахуванням інтересів школярів стане особливо ефективним.

Реалізація педагогічного досвіду

В основі навчання англійської мови на уроках лежить ідея використання сучасних технологій та цифрових (електронних) освітніх ресурсів з метою:

- ✓ створення умов розвитку пізнавальної активності школярів;
- ✓ підвищення інтересу до предмета та позитивна динаміка якості знань учнів;
- ✓ підвищення щільності уроку;
- ✓ створення середовища для реалізації практичних навичок;
- ✓ систематичної роботи над загальним розвитком учнів.

У практичному сенсі для вчителя англійської мови, ЦОР – це інформаційне джерело, яке містить графічну, текстову, цифрову, мовленнєву, музичну інформацію, спрямовану на досягнення освітніх та виховних завдань освітнього процесу.

Класифікація ЦОР, які використовуються на моїх уроках англійської мови

Цифрові освітні ресурси з англійської мови можуть бути поділені на такі групи відповідно до їх змісту та функціонального призначення:

- ✓ інформаційно-довідкові матеріали (енциклопедії, довідники, словники, журнали, газети, альманахи);
- ✓ електронні книги для читання;
- ✓ фільми на DVD;
- ✓ бібліотеки електронних наочних посібників та бази даних;
- ✓ методичні матеріали на електронних носіях (розробки уроків, методичні рекомендації щодо навчання аспектів мови та видів мовленнєвої діяльності, тести та інші контрольні-вимірювальні матеріали);
- ✓ інтернет-ресурси;
- ✓ комбіновані електронні засоби навчання (навчальні програми, електронні підручники, збірники вправ та ігри, що розвивають);

- ✓ навчально-методичні програмні засоби для супроводу уроків англійської мови (демонстраційні матеріали, презентації, проєкти, комп'ютерні розробки уроків тощо), створені вчителем для конкретного уроку.

Використовують цифрові освітні ресурси для *реалізації навчальних завдань*:

- ✓ *Подання* нового навчального матеріалу
- ✓ *Повторення та закріплення* пройдених лексичних одиниць
- ✓ *Проведення* проміжного та підсумкового контролю засвоєння знань
- ✓ *Створення* ігрових навчальних ситуацій, максимально наближених до реальних
- ✓ *Допомога* учням ґрунтовно підготуватися до здачі НМТ
- ✓ *Придбання* навичок роботи з комп'ютером
- ✓ *Підвищення* мотивації учнів

У профільній школі є всі можливості для використання електронних освітніх ресурсів на уроках: інтерактивні дошки, обладнаний кабінет інформатики, мультимедійні кабінети, підключені до мережі Інтернет.

Під час проведення уроків я намагаюся використовувати всі ці можливості на різних етапах уроку, і навіть під час виконання учнями домашніх завдань.

Інтернет на допомогу вчителю

1. Карти Google.

Карти Google – чудовий засіб познайомити учнів із визначними пам'ятками країни, мову якої вивчаємо. Режим перегляду вулиць дозволяє подорожувати вулицями великих міст у Європі та Північній Америці, Австралії та інших місцях. Тут же можна переглянути фотографії, зроблені користувачами, причому у різних площинах.

2. Інтернет джерело відео- та аудіоінформації.

На своїх уроках вчителі використовують перегляд відеороликів, що описують реалії життя англомовних країн, що сприяє більш повному

розумінню теми уроку. Сучасні діти активно використовують інтернет-ресурс <https://www.youtube.com/> для перегляду різних відео. У своїй практиці я також активно використовую цей ресурс. Однак слід зазначити, що перед використанням відео я проводжу критичний аналіз матеріалу та вибираю перевірені офіційні джерела. Учні позитивно оцінюють відео, що висвітлюють реалії життя англомовних країн (наприклад, ролики, присвячені географії, історії та культурі США, Великобританії, Австралії).

Робота з дитячими пісеньками та піснями, що рекомендуються до вивчення у класах, сприяє більш швидкому оволодінню знаннями з теми.

3. Спеціалізовані сайти для вчителів.

Нині в мережі Інтернет існує безліч сайтів, призначених спеціально для вчителів. Вони пропонують широкий вибір наочних матеріалів: тематичні картки по розділах шкільної програми, плакати, готові мультимедійні презентації, зразки грамот, маски для рольових ігор, лексичні та граматичні вправи та багато іншого.

4. Соціальні мережі. У своїй практиці я зіткнулася з тим, що учні, які активно спілкуються в соціальних мережах, наприклад, Twitter, з ентузіазмом сприймають спілкування з учителем на цих ресурсах та вивчення лексики та граматики англійської мови в цікавій та вільній формі. На цьому ресурсі я також можу рекомендувати своїм учням посилання на навчальні сайти, відео та фото матеріали, що стосуються вивчення англійської мови.

Окрім вище перерахованих ресурсів на кожному занятті, в учнів є можливість використовувати електронний словник «Lingvo», який на даний момент є найбільшою та найсучаснішою електронною базою. Учні встановили програму на свої мобільні телефони. За його допомогою можуть не лише перекладати слова під час читання тексту, а й скористатися довідником з граматики.

Отже, у ході вивчення організації освітнього процесу в профільній школі з акцентом на використанні мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови, було виявлено значущий вплив сучасних засобів

комунікації на якість навчання та засвоєння матеріалу. Використання таких інноваційних методів, як відеоуроки, інтерактивні платформи та спеціалізовані програмні засоби, дозволяє підвищити зацікавленість учнів, покращити їхнє розуміння та аплікацію вивченого матеріалу.

Важливо відзначити, що впровадження цифрових технологій у процес навчання англійської мови допомагає створити динамічне та інтерактивне середовище, сприяє розвитку комунікативних навичок, критичного мислення та творчості. Дослідження показало, що вчителі, які вміло використовують ці технології, здатні ефективно адаптувати освітній процес до потреб сучасного покоління учнів, що виростає в умовах постійних змін і технологічного прогресу.

Висновки до Розділу 2

Дослідивши особливості використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови, сучасні підходи, ми виділили сукупність типів електронних освітніх ресурсів, які в умовах дистанційного навчання виконують певні дидактичні функції.

Сучасні підходи до використання мультимедійних та цифрових технологій в навчанні англійської мови передбачають не лише пасивне сприйняття матеріалу, а й активну участь учнів у процесі навчання. Вони надають можливість для індивідуалізації навчання, адаптації до потреб кожного учня та створення різноманітних завдань, спрямованих на розвиток критичного мислення, творчості та самостійності.

Отже, ми визначили, що з точки зору учня, застосування електронних освітніх ресурсів як засобів дистанційних технологій сприяє автоматизації деяких видів навчальних дій, розвиває пізнавальні, аналітичні, дослідницькі здібності та навички самостійного аналізу та обробки інформації.

Таким чином, вивчивши організацію освітнього процесу в профільній школі з акцентом на використанні мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови, було виявлено значущий вплив сучасних засобів комунікації на якість навчання та засвоєння матеріалу. Використання таких інноваційних методів, як відеоуроки, інтерактивні платформи та спеціалізовані програмні засоби, дозволяє підвищити зацікавленість учнів, покращити їхнє розуміння та аплікацію вивченого матеріалу.

РОЗДІЛ 3 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

3.1 Діагностика використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10 – 11 класах

Базою практики став ОЗЗСО «Сергіївський ліцей» у 10-х класах. Як додатковий матеріал для розвитку умінь писемного мовлення було використано НМК Q:Skills for Success 4 Reading and Writing. На початковому етапі було проведено комплексний аналіз Q:Skills for Success 4 Reading and Writing, який використовується для учнів середнього рівня.

Для створення повної картини щодо цілей навчання було вивчено нормативні документи, а саме: типову навчальну програму. Згідно з програмою, учень 10-го класу з розділу «Письмо» заповнює таблиці, діаграми, схеми, анкети, форми, планує, пише, редагує та вичитує тексти на знайому тему, робить нотатки за текстом відповідно до комунікативного завдання, описує та/або презентує події, пов'язані з минулим, сьогоденням і майбутнім, використовуючи інформацію з вивчених тем, пов'язує й узгоджує речення та абзаци у тексті знайомої теми, правильно використовує пунктуацію у тексті на знайому тему, створює тексти різних стилів та жанрів, використовуючи відповідні абзаци, а також використовує відповідні абзаци та пунктуацію.

Для порівняння, розберемо навички, якими мають опанувати учні 10-х класів природничо-математичного та суспільно-гуманітарного напрямів за розділом «Письмо»:

- Індивідуальне планування, письмо, редагування та коригування на рівні тексту з використанням зростального розмаїття лексичного запасу, відповідного до теми та жанру, і правильно прописаного в широкому розмаїтті письмових жанрів.
- Граматично правильне письмо з використанням стилю мовлення для досягнення відповідного ступеня формальності у

зростальному розмаїтті письмових жанрів на низку загальних і навчальних тем.

- Формулювання логічних аргументів з підтримкою вчителя та з наведенням, за потреби, прикладів і причин у межах великої кількості письмових жанрів на знайомі загальні та навчальні теми.
- Зв'язне письмо на рівні тексту, використовуючи різноманітні слова-зв'язки на низку знайомих загальних і навчальних тем.
- Самостійне використання відповідного плану на рівні тексту на низку загальних і навчальних тем.
- Повідомлення та реагування на новини та почуття в листуванні за допомогою різних функцій.
- Пунктуація в письмових роботах на рівні тексту з високим ступенем коректності.

Опис НМК

Цей комплекс має шість рівнів від elementary до proficiency. Курс поділено на дві гілки: Q:Skills for Success Reading and Writing та Q:Skills for Success Listening and Speaking. Авторами НМК є Debra Daise - викладач англійської в Університеті Колорадо, Charl Norloff- викладач у тому самому університеті протягом 25 років, Paul Carne - викладач англійської мови. Консультантами виступили Marguerite Ann Show, Lawrence J.Zwier, Cheryl Bowd Zimmerman. НМК проходив апробацію в багатьох країнах Азії, Латинської Америки, на Середньому Заході.

Q:Skills for Success 4 Reading and Writing має 10 тематичних розділів, які відповідають віковим особливостям учнів. Окрім підручника та аудіо для прослуховування в класі НМК містить посилання для читання онлайн за кожним розділом. Для учнів пропонуються підручник і карта для практичних завдань онлайн. Для вчителя є книжка з докладними методичними рекомендаціями, тестова програма для встановлення на комп'ютері.

Додаткові ресурси представлені на сайті www.oup.com/teacher/Qskillsforsuccess.

Мета цього дослідження спрямована на аналіз уроку із розвитку писемного мовлення з використанням мультимедійних і цифрових технологій.

Виходячи з мети, було висунуто такі завдання:

1. Розглянути завдання, спрямовані на розвиток писемного мовлення;
2. Визначити жанр продукту писемного мовлення в різних розділах;
3. Вивчити завдання згідно з таксономією Блума та визначити вправи, спрямовані на розвиток розумової діяльності низького та високого порядку;

Практична цінність аналізу полягає в методичних рекомендаціях, які можуть бути враховані під час планування заняття з даним навчальним комплексом, а також на уроках англійської мови в школах як додатковий засіб для формування писемного мовлення учнів. Викладачі можуть використовувати цей аналіз при складанні завдань до уроку і для формування розумових навичок високого порядку через письмо і досягнення навчальних цілей, використовуючі мультимедійні та/або цифрові технології.

Як було вже зазначено раніше, кожен розділ містить у собі різні тексти на розуміння із завданнями, а також поетапну роботу над писемним мовленням. Згідно з проведеним аналізом завдань, спрямованих на розвиток писемного мовлення, у підручнику використовується робота за принципом «спіральності». У різних розділах використовуються завдання на розвиток учнів:

1. Написання розділу, типи речень (тематичні речення, пояснювальні, завершальні), аналіз певного тексту письмово, огляд подій у тексті, резюмування.
2. Використання прикметників відповідно до стилю тексту, планування написання есе, написання описового есе, його структура.

3. Використання слів для опису часу дії та порядку дій, написання есе-розповіді, її структура (Introduction, body, conclusion);
4. Побудова складних підрядних речень, тез, написання есе-пропозиції розв'язання проблеми.
5. Визначення особливостей написання порівняльного есе, структура порівняльного есе з 5 розділів;
6. Особливості структури есе - причинно-наслідкові зв'язки, написання есе.

Кожен розділ має аспекти роботи над читанням, вокабуляром, письмом і граматиною. Окрім цього, автори вказали на розвиток навички критичного мислення, які опанують учні в тому чи іншому юніті. Навички розумової діяльності розвиваються як через читання, так і через письмо. Кожен розділ підкріплений «unit outcome», основне цільове завдання, якого мають досягти учні. Навчальні цілі в НМК відповідають навчальним цілям типової навчальної програми, тому цей НМК було використано як провідний для формування навичок тлумачень писемного мовлення учнів.

Розглянемо структуру роботи над писемним мовленням поетапно в НМК на прикладі першого розділу What makes someone a hero?

Відповідно до цілей розділу учні зможуть використовувати словники для розширення словникового запасу, з'єднувати слова з їхніми дефініціями за темою, визначати значення нових термінів за контекстом. За розділом граматики учні зможуть побудувати складнопідрядні речення. Розділ критичного мислення охоплює розвиток наступних навичок:

- пояснювати ідеї для демонстрації розуміння прочитаного;
- порівнювати інформацію за допомогою таблиці;
- аргументувати точку зору, вказуючи причини та приклади;
- обґрунтовано відповідати щодо питань розділу;
- висловлювати свою точку зору/реакцію/ідеї усно та письмово.

Результат навчання за розділом - учень аналізує, що саме робить людину героєм, наводить приклади з життя, розповідає та пише про їхні досягнення.

Повернемося до структури розділу:

Обговорення теми розділу розпочинається з брейнстормінгу, який включає кілька запитань для обговорення та цитати для дискусії. Перед текстовим етапом роботи автори пропонують визначити значення нових слів за контекстом і перевірку за допомогою дефініцій. Важливо, що перед читанням даються «tip for success», підказки для учнів для полегшення роботи. Кілька завдань даються для розкриття тексту, його про теми. Робота під час читання являє собою схему/план/тези учнів для нотаток основної думки тексту, імен тощо.

Післятекстова робота доволі розлога. Для початку автори пропонують визначити основну ідею тексту, далі обговорення деталей, перевірка розуміння, і висловлення власної думки згідно з вивченим матеріалом. За другим текстом робота зі словником глибша, що містить визначення частини мови лексичних одиниць.

Розділ «Vocabulary Skills» у першому розділі детально пояснює, як працювати зі словником, а також кілька вправ, спрямованих на розуміння представленого матеріалу.

На підготовчому етапі роботи з письмом учні можуть ознайомитися з типами речень (topic, supporting, concluding). Далі визначити їх у контексті, вправа на розуміння, ранжування речень у єдиний текст. Пояснення граматичного матеріалу докладне, що включає вправи на розпізнавання та розуміння правил.

Для написання есе опису учням пропонується поділитися ідеями шляхом брейнстормінгу, обговорити думки з партнером/групою. Далі учням пропонується записати 3 типи речень і нарешті, розділ з есе опису.

Важливо, що учням пропонується оцінити розділ свого однокласника/партнера за допомогою запитань-критеріїв. Потім відкоригувати свій уривок і оцінити його самостійно за допомогою критеріїв.

Отже, учні оцінюють свою роботу та роботу інших учнів. Усі критерії були зведені в єдину таблицю для порівняння.

Таблиця 4. Критерії оцінювання письмового мовлення

Назва розділу	Тип письмової роботи	Критерії оцінювання
What makes someone a hero?	Параграф есе	<p>Наявність пропозиції за темою з чіткою контрольною ідеєю;</p> <p>Достатньо подробиць для підтримки речення теми;</p> <p>Вірні граматичні підрядні речення;</p> <p>Використання перехідних слів належним чином;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
What makes you want to buy something?	Структура есе: introduction body conclusion	<p>Кожен пункт есе відображають тему і контрольна ідея;</p> <p>Використання описової мови;</p> <p>Правильне використання артиклів;</p> <p>Правильне використання стійких виразів;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
What important lessons do we learn as children?	Есе опис	<p>Важливість теми розкрито у вступі;</p> <p>Події розташовані в тому порядку, у якому вони відбулися;</p> <p>Висновок відображає основну думку;</p> <p>Послідовне використання прислівників, слів-послідовностей для</p>

		<p>чіткого вираження порядку події;</p> <p>Вірне використання past perfect tense, для опису закінчених дій;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
How does the environment affect our health?	<p>Види речень</p> <p>Topic</p> <p>Supporting</p> <p>Concluding</p>	<p>Докладне пояснення обговорюваного питання та можливі шляхи вирішення;</p> <p>Витримана структура есе;</p> <p>Вірне використання умовних речень;</p> <p>Використання слів-синонімів;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
How important is art?	Есе-порівняння та контрасту	<p>Опис взаємозв'язку між двома предметами;</p> <p>Витримана структура цього виду есе;</p> <p>Наявність вступу, трьох основних пунктів, і висновок;</p> <p>Використання підрядних сполучників;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
Should science	Есе-причини і наслідки	У творі чітко описано три ефекти науки на їжу;

influence what we eat?		<p>Есе містить вступ, три основні пункти, і висновок;</p> <p>Використовуються причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>Вірне використання пасивного стану;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
Does school prepare you for work?	Резюме	<p>Резюме вказує назву тексту, ім'я автора та позицію автора;</p> <p>Чітко визначає всі основні ідеї;</p> <p>Включає тільки основні ідеї та важливу інформацію з тексту;</p> <p>Перефразування;</p> <p>Використання непрямого мовлення;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
Is discovery always a good thing?	Есе - висловлення своєї точки зору	<p>Ясне вираження ставлення до теми;</p> <p>Підкріплення причини фактами, прикладами та логічними аргументами;</p> <p>Вірне використання прислівників причини;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
Have humans lost	Різноструктурні речення	<p>Опис зв'язок людей із природою;</p> <p>Використовується відповідна</p>

their connection to nature?	Short/long Passive/active Quoted/reported	структура речень; Вірне використання однорідних членів речення; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики
Why is it important to play?	Есе-переконання	Наявність переконливих аргументів, використовуючи факти, докази, і приклади; Використання спростувань; Запропоновані компроміси для проблеми; Вірне використання стійкі прийменники з дієсловами; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики

James D. Dunn, один з авторів НМК наводить приклади розвитку критичного мислення для роботи в мовному класі. За твердженням автора, критичне мислення є основою для глибоких, розважливих та аргументованих есе учнів.

Згідно з думкою Scriven & Paul, 2007 критичне мислення є певним складним механізмом розумової діяльності, що складається з деяких компонентів. Щоб зрозуміти критичне мислення, ми маємо спочатку зрозуміти, з чого воно складається. Компонентами критичного мислення є навички мислення вищого порядку (HOTS, тобто higher-order thinking skills).

Ford & Yore, 2012 стверджували, що ці навички, які є фундаментальними навичками, що використовуються в процесі критичного мислення. Крім того, вкрай важливо зрозуміти, щоб учні розвивали навички

мислення високого порядку, необхідне використання завдань, спрямованих на це.

НМК Q:Skills for Success 4 Reading and Writing, за твердженням авторки, інтегрують розвиток навичок мислення вищого порядку в процесі мовленнєвої практики, що дає змогу розвивати критичне мислення учнів.

Навички мислення вищого порядку отримано з переглянутої таксономії Блума (Krathwohl, 2002), яка дає спрощений, але потужний спосіб поглянути на те, як учні використовують свій мозок для запам'ятовування, опрацювання та використання інформації.

Одним із найкращих способів використання таксономії є розподіл дієслів кожному рівню, щоб допомогти викладачеві у створенні дій, які використовують ці навички. Кожна навичка має безліч дієслів, що складають рівень мислення, які, за умови інтеграції в підручник, дозволяють допомогти учням краще зрозуміти нову мову, а також підвищити здатність мислити, критично ставиться до інформації, представленої їм у класі або навіть у житті.

Дієслова, пов'язані з навичками мислення вищого порядку, мають важливе значення для розвитку можливості критичного мислення. Нижче наведені кілька дієслів із реченнями за діями для активізації навичок мислення високого порядку, які можливо використати в класі.

План – конспект уроку

Тема: Що робить людину героєм?

Цілі уроку:

Практичні:

- навчити учнів використовувати цифрові ресурси та мультимедійні інструменти для пошуку інформації та створення тексту.
- розвинути навички роботи з текстовими редакторами та онлайн-інструментами для написання та редагування тексту.

2. Освітні:

- ознайомити учнів із терміном «героїзм» як літературним та суспільним явищем.
- пояснити граматичну тему "restrictive relative clauses" та допомогти учням використовувати її в писемному мовленні.

3. Розвиваючі:

- розвивати навички аналізу та критичного мислення під час роботи з різноманітними джерелами інформації.
- збільшити словниковий запас учнів за рахунок вивчення нових слів та виразів, пов'язаних з темою «героїзм».

4. Виховні:

- виховувати почуття поваги до героїчних вчинків та цінність героїзму в сучасному світі.
- розвивати комунікативні навички та співпрацю учнів під час групової роботи.

Матеріально-технічне забезпечення: ноутбук, проектор, мультимедійний екран, роздавальний матеріал.

Тип уроку: комбінований

Схематичний план уроку

1. Початок уроку. Організація класу. Повідомлення цілей уроку – 2 хв.
2. Уведення в іншомовну атмосферу – 3 хв.
3. Активізація лексичного матеріалу – 5 хв.
4. Удосконалення навичок читання – 5 хв.
5. Пояснення граматичної теми "Restrictive Relative Clauses" – 5 хв.
6. Удосконалення граматичних навичок за темою – 8 хв.
7. Виконання граматичних вправ – 7 хв.
8. Формування груп для обговорення та обрання героїв для подальшого написання тексту – 5 хв.
9. Пояснення домашнього завдання. Запис на дошці та в щоденниках – 3 хв.
10. Підведення підсумків уроку, оцінювання – 1 хв.
11. Завершення уроку – 1 хв.

Хід уроку

I. Підготовка до сприйняття іншомовного мовлення.

Етап 1. Привітання. Повідомлення теми і мети уроку.

Мета: Повідомлення цілей уроку

Приєм: Вступне слово вчителя, бесіда з учнями

T: Hello, everyone! I'm glad to see you again. I hope you are fine.

Ps: We hope you are too.

Етап 2. Введення в іншомовну атмосферу

Lead-in Activities

T: Each one of us is a person with their own personality. All of us are very different. But today I'd like you to be a friendly team. I have always told you to be helpful, tolerant & supportive. And now I'd like you to say some wishes to each other to support everybody.

Look on the screen, share an example of a successful person you admire and explain why you find them successful.

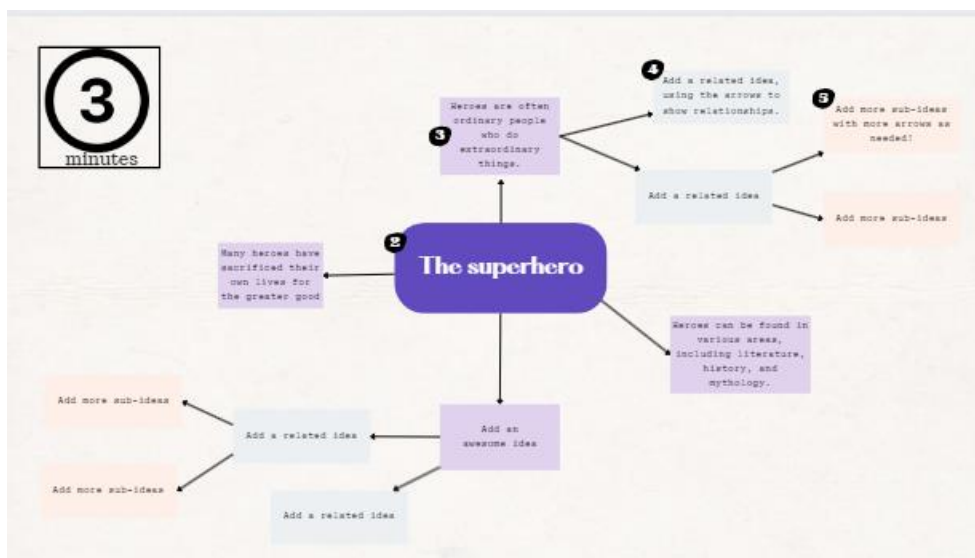

II. Основна частина уроку.

Етап 3: Активізація лексичного матеріалу

Приєм: Брейншторм

T: Think about who exactly is a superhero for you, what they are, and what actions they do. Make Mind Map with the help of Jamboard.

T: Right you are. So many people, so many tastes.

Етап 4: Удосконалення навичок читання

Мета: Розвиток умінь читання, семантизація нових ЛО

Приєм: Читання тексту

1) Pre-reading activity

T: When you preview a text, you look through it quickly to learn general information. To preview:

- Read the title of the text.
- Look at any charts, graphs, pictures, or captions.
- Skim the text for subheadings.

Subheadings indicate important ideas that will be developed in the text.

Previewing will help you predict what the text is about and prepare you to better understand it.

2) While-reading activity

T: Use your gadgets to do these tasks on Jambord.

1. Find the topic sentence. Underline the topic. Circle the controlling idea.
2. One sentence doesn't contribute to the unity of the paragraph because it doesn't develop the topic. Draw a line through it.
3. Circle the transition words that contribute to the coherence of the paragraph.

4. The paragraph doesn't have a concluding sentence. Circle the ,best sentence below. Why is it the best choice?
- a. Anyone can stand out if they develop their organization, focus, and goals.

Successful people share three common qualities that allow them to stand out. First, people who are successful are organized. They don't waste time, and they work in ways that maximize their efficiency. They also work longer hours. Second, they are focused and single-minded. They can see where they want to go and only do the things that will get them there. For example, when they are working on something, they don't get lost in the details or overwhelmed by the tasks they need to do. Finally, people who are successful must be able to set and accomplish goals. Knowing what they want helps them to stay both organized and focused. Not many people succeed without these qualities, but these behaviors can be learned and improved. . . .

- b. The most important quality is setting goals because it affects the others.
- c. People who are successful are organized, focused, and set goals..

Етап 5: Пояснення граматичної теми "Restrictive Relative Clauses"

Прийом 1: Перегляд відео.

<https://www.youtube.com/watch?v=j25CFx-4g0I>

T: Now we're going to study the grammar rules about restrictive relative clauses. Find more examples of restrictive relative clauses in the text.

restrictive defining relative clause	non-restrictive non-defining relative clause
<ul style="list-style-type: none"> • necessary information • identify the noun <p>The printer <u>that/which</u> is next to the door can only print in black and white.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • extra information • interesting information <p>The printer, that <u>which</u> is ancient and needs to be thrown away, can only print in black and white.</p>

Етап 6: Удосконалення граматичних навичок за темою

Прийом: виконання граматичних вправ.

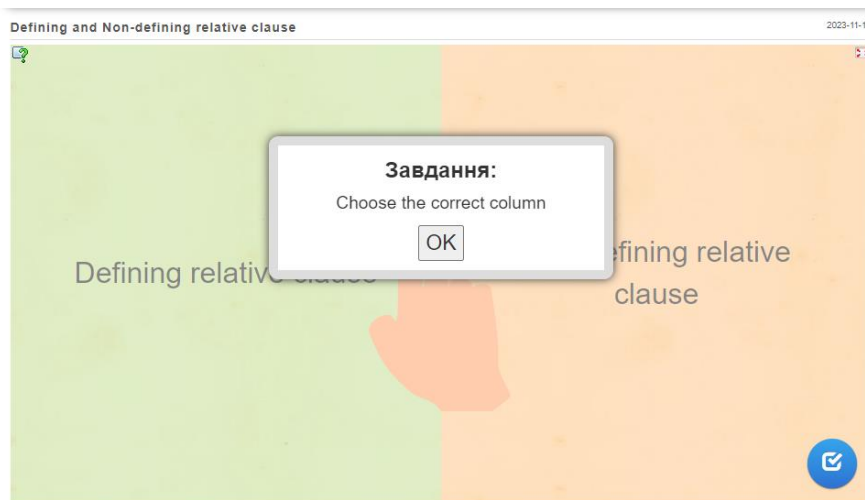
T: We're going to practice now. Underline the relative clause in each sentence. Circle the noun or noun phrase it identifies. You have these sentences on your Jamboard. <https://jamboard.google.com/d/1cFrNQ6LobE-9wkMOxYqtQ2tzYvP2QHFP3AK2rMsmjoM/viewer?f=0>

1. Some superheroes possess abilities which they have developed to a superhuman level.
2. At 19, Yohannes Gebregeorgis borrowed a novel that changed his life forever.
3. His father was an illiterate cattle merchant who insisted that his son have an education.
4. He reads storybooks to children who have no access to television.
5. Salva started a youth environmental group which is trying to clean up the city.
6. The trash Salva's group collects is carried away by llamas.

Етап 7. Виконання граматичних вправ

T: Let's improve our skills. We will do it in

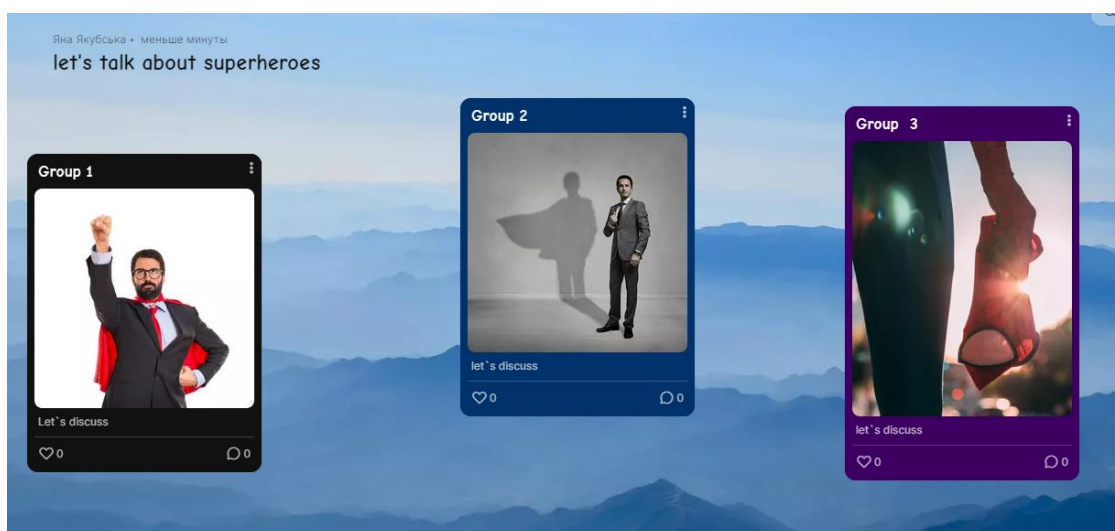
<https://learningapps.org/32576325>

Етап 8. Формування груп для обговорення та обрання героїв для подальшого написання тексту

T: You have 3 groups. Use Padlet to discuss your ideas about superherous in our life. Add your comment and liked your ideas. But be attentive! You have to share your ideas to form a text using relative clauses.

<https://padlet.com/yakubskaru/let-s-talk-about-superheroes-3gur30he0ue6ass4>

III. Заклучна частина уроку

Етап 9. Завдання додому. Пояснення завдання. Запис на дошці та в щоденниках

T: Open your daybooks and write down your hometask: write an essay on the choosen topic using restrictive relative clauses in Google Classrom Assigment.

- My personal hero and how they have influenced my life.
- The qualities that make someone a hero in my eyes.
- How I have been inspired to be a hero in my own way.
- The impact of heroes in society and on individuals.
- A heroic act I witnessed or experienced and its lasting effect on me.

Етап 10. Підсумки роботи. Оцінювання.

T: Students! The lesson is over. Thank you for your work. You were nice and active today. Your marks you can see in the e-daybook.

Таким чином, діагностика використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10–11 класах виявила їхню значущу роль у покращенні якості навчання. Розглянуті методичні підходи та план уроку стали ефективним інструментарієм для створення зацікавленого та плідного освітнього середовища.

Мультимедійні ресурси сприяють індивідуалізації навчання, розвиваючи мовленнєві, слухові та зорові навички учнів. Систематична діагностика дозволяє вчителям адаптувати підходи до різних груп учнів, забезпечуючи ефективне засвоєння матеріалу.

План уроку, базований на сучасних технологіях, допомагає формувати ключові компетентності та сприяє розвитку комунікативного та критичного мислення. Діагностика підтверджує позитивний вплив цифрових засобів на розвиток мовлення та розширення словникового запасу учнів.

Усе це свідчить про ефективність використання мультимедійних та цифрових технологій в освітньому процесі, зробивши його цікавішим та результативнішим для учнів.

Окрім того, діагностика дозволила виявити певні труднощі у використанні технологій та визначити потреби вчителів у додатковій підтримці та навчанні. Запровадження шкільних курсів з мультимедійної педагогіки може допомогти вчителям вдосконалити свої навички та

ефективніше використовувати ресурси, щоб забезпечити найкращий результат для учнів.

Отже, діагностика дозволяє враховувати думку учнів щодо використання технологій у навчанні, тим самим стимулюючи взаємодію та співпрацю між вчителями та учнями у процесі покращення навчальної програми.

3.2 Результати експериментальної перевірки щодо використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі

Згідно з результатами аналізу есе учнів, бали виставляли так: високий рівень - 3 бали, середній рівень - 2 бали, низький - 1 бал. Було перевірено 10 робіт, на основі аналізу було отримано такі результати:

Таблиця 6. Результати аналізу першого есе.

Учні	Критерії							
	Структура				Розкриття теми		Техніка виконання	
	Назва Вступ Основна частина Висновок	Товариство	Аргументація	Аналіз	Графіка та правопис			
Учень 1	3					3	11	
Учень 2	1					3	9	
Учень 3	2					1	9	
Учень 4	2					2	8	
Учень 5	3					2	11	
Учень 6	1					3	8	
Учень 7	1					2	10	
Учень 8	2					2	8	
Учень 9	1					2	8	
Учень 10	1					2	7	
Усього	17 б	2 б	0 б	4 б	4 б	19 б	Середнє	
Разом	86						8,9 б	

За результатами оцінювання загальна кількість балів склала 86 зі 180 загальної суми. Це становить 48% від загальної кількості. У розрізі

особистісних результатів учнів найвищий бал 11 - мають 2 учні, найнижчий показник -7 балів. Середня кількість балів 8,9.

У розрізі вмінь учнів найвищий показник за технікою виконання -19 балів, це 22% від загальної кількості балів, тобто дотримання правил граматики та орфографії. Висловити основну думку в учнів недостатньо вийшло, основні моменти полягали в розкритті проблеми, багато учнів використовували реферативний формат. Тут найменша кількість балів, а саме 10, що становить 12%.

Таким чином, можна зробити висновок, що учні не мають проблеми в структурі написання есе, що вираженні та послідовній аргументації. Основною проблемою є невміння висловлювати власну думку з теми, оцінювати результати джерел, а також структурувати дані воедино. Усі ці вміння передбачають розвиток критичного мислення, отже, навички мислення високого порядку. Дані дослідження будуть використані для порівняння.

На формувальному етапі експерименту за основу було взято НМК Q:Skills for Success 4 Reading and Writing. Планування занять здійснювалося на основі переглянутої таксономії Блума, усі завдання були згідно з ієрархією, запропонованою НМК. Поетапна робота використовувалася згідно з описом вище щодо структури роботи. Формувальний етап експерименту тривав 20 занять і, після цих занять учні встигли вивчити 5 розділів книжки, відповідно до таблиці написали 5 есе. Оцінювали їх на основі критеріїв даних у книзі.

На контрольному етапі було пройдено 6 розділ книжки, отже, Есе - причини і наслідки стало об'єктом дослідження та аналізу. Есе оцінювалося за двома групами критеріїв. Перший, зазначений у книзі для відстеження рівня успішності учнів. Друга група дослідження для експерименту. Слід зазначити, що учні не були проінформовані за результатами другої групи критеріїв. Цей спосіб був необхідний для відстеження динаміки зростання. Таким чином, розглянемо результати навченості:

Таблиця 7. Результати аналізу контрольного есе.

Учні	Критерії											
	Структура					Розкриття теми		Техніка виконання				
	Вступ	Основна частина	Висновок	Основна думка	Структура	Аргументація	Аналіз	Граматика	правопис			
Учень 1	3			2	3	2	3	3			16	
Учень 2	2			2	3	2	1	3			13	
Учень 3	2			1	3	2	2	2			12	
Учень 4	3			2	3	1	1	2			12	
Учень 5	3			2	3	2	2	2			14	
Учень 6	2			3	2	3	1	3			14	
Учень 7	2			2	2	2	3	2			13	
Учень 8	2			2	2	1	2	2			11	
Учень 9	3			3	2	3	2	2			15	
Учень 10	2			2	2	2	2	3			13	
Усього	24			21	25	20	19	24			Середнє	
Разом	133										13,3	

За результатами дослідження загальна кількість балів склала 133, зі 180 загальної суми, що становило 74%. Ця сума на 47 балів, тобто на 26% вища за результати на першому етапі експерименту.

У розрізі особистісних результатів учнів вищий бал 16, що на 5 балів більше за вищий бал на констатувальному етапі, найнижчий показник -11 балів, що склало динаміку в +4 бали. Середня кількість балів 13,3, що на 4,4 бала більше за попередні результати.

На першому етапі в розрізі вмінь учнів найвищий показник був за технікою виконання -19 балів, однак, 25 балів учні набрали за критерієм «структура есе» -25 балів. За технікою виконання сума балів склала 24, що в динаміці склало +5 балів.

Початковий етап показав, що учні мали проблеми щодо висловлення основної думки тексту, кількість балів становила 10, на завершальному етапі експерименту ця сума у 2 рази більша, 21 бал.

Виходячи з отриманих результатів, було сформульовано *методичні рекомендації* щодо роботи з НМК Q:Skills for Success 4 Reading and Writing та структури уроку за таксономією Блума:

1. Змініть умови дії

Під час виконання дії учням може бути корисно змінити параметри дії.
Q:Skills for Success 4 Reading and Writing

пропонує види діяльності, які використовують вищого порядку мислення навички для розвитку критичного мислення. Прикладом цього може слугувати дія, у якій учням пропонується класифікувати інформацію. Наприклад, категоризація членів сім'ї за віком/Попросіть учнів класифікувати членів сім'ї за зростом, зайнятістю або навіть за тим, як їм подобається кожен член сім'ї. Це стимулює розумову гнучкість і пристрасть учня до творчого використання англійської мови. Попросіть учнів придумати нові способи підійти до діяльності та використати ці ідеї, щоб розширити тему, лексику та навички, які вони можуть практикувати.

2. Дозвольте використовувати різні ресурси

Навички XXI століття вийшли на перший план в освітньому мисленні. Надання учням можливості вийти в Інтернет, використовувати англійську і навіть вийти за рамки підручника важливо для використання навичок, які можуть знадобитися учням для того, щоб бути громадянином.

Навички для успіху постачаються з безліччю онлайн-практик, які використовують і розширюють теми, лексику та граматику в підручнику.

Педагоги можуть ще більше підштовхнути учнів до онлайн-досліджень і розширення теми вивчення. Нехай вони досліджують аспекти цікавої їм теми. Після того, як учні проводять свої власні дослідження, нехай вони поділяться своїми висновками з однокласниками. Після обміну всіма можна обговорити результати перспектив цілого класу.

Після виконання даних дій, Ви можете ще більше розвинути учнів до навички критичного мислення, щоб учні ділилися своїми відповідями, поставити запитання про те, як вони приходили до цих відповідей, і обґрунтувати свої відповіді один одному. Надайте учням можливість порівнювати та ділитися результатами один з одним і порівняти їхні висновки, ви даєте їм змогу осмислити нові ідеї, оцінювати відповіді один одного та розвивати навички дебатів природним чином.

3. Заглиблюйтеся в розвиток навичок критичного мислення

Щоразу, коли ваші учні дають висновок, переконайтеся, що вони підкріплюють свої думки доказами, життєвим досвідом. «Я люблю піцу, тому що це смачно й апетитно.» - це те, чого потрібно уникати.

Наполягайте, щоб учні висловлювали свої думки завжди з аргументовано.

Виходячи з вищевикладеного, ми дійшли висновку, що уроки, НМК, побудовані на засадах розвитку критичного мислення, а отже, і з використанням сучасних технологій, сприяють розвитку мовлення учнів на старшому етапі навчання англійської мови.

3.3 Методичні поради вчителю з використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10 – 11 класах

Хочу зазначити, що я створила свій сайт на порталах інтернет - ресурсів, де активно ділюся досвідом роботи з учителями, а також використовую на уроках матеріали, виставлені на сайтах інших педагогів, які допомогли збагатити мою методичну скарбничку.

Ми вважаємо, що перегляд та читання англомовних сайтів в Інтернеті допомагає дітям удосконалювати уміння в читанні та вчить орієнтуватися в інформаційному потоці. Однак, слід пам'ятати, що ключова роль вчителів будується на навчанні учнів безпечно використовувати Інтернет.

Крім того, я побачила ефективність використання комп'ютера у процесі контролю знань учнів. Перевірку вивченої лексики, засвоєння граматичного матеріалу проводжу за допомогою тестової електронної оболонки «Test-edit». Перевага її використання в тому, що за короткий час вся група тестується та отримує оцінки. Така перевірка допомагає побачити помилки та усунути їх.

На етапі первинного закріплення нової лексики для тренування орфографії використовую програму для напівавтоматичного складання кросвордів та головоломок Crossword Eclipse. Учні з великим інтересом розгадують кросворди, а ті, хто не може, мають можливість використовувати підказку.

Комп'ютер незамінний на початку кожного уроку, коли проводиться відео-розминка. Діти з задоволенням виконують вправи, а деякі навіть підспівують. Це дозволяє забезпечити позитивний психологічний настрій на урок та зняти фізичну втому.

Ефективність навчальних занять підвищується під час використання електронних підручників та посібників. У моїй медіатеці їх 13: "We enjoy English", "ABC English", "Англійський базовий курс", "Вчіть англійську. Почніть говорити прямо зараз», «Merits» (по всіх паралелях з 7-11), «Курс англійської мови», «Англійська мова для початківців». Підручник "We enjoy English" ми використовуємо практично на кожному уроці, оскільки він

містить тексти, присвячені нашій країні. На мій погляд, тексти досить цікаві та змістовні. Крім того, учні мають змогу почути диктора-носія мови.

Для проведення уроків я використовую презентації, виконані у програмі Power Point, що дозволяє реалізувати принципи доступності та наочності. Такі презентації забезпечують отримання значної інформації за короткий період. І завжди є можливість повернутись до попереднього слайду. Звичайно, створення хорошої презентації вимагає серйозної підготовки, але її можна буде використовувати ще не раз. Вчитель може показати свою творчість, індивідуальність. У моїй медіатеці є презентації з різних розділів:

- 1) країнознавство;
- 2) граматики;
- 3) лексика;
- 4) позакласна робота.

Використовувати презентації можна на будь-якому етапі уроку: запровадження нового матеріалу, закріплення, повторення, проведення фізичної хвилини.

Окрім творчої роботи вчителя, використання ІКТ на уроках потребує творчості від самих учнів. Безперечно, проектна робота захоплює учнів, оскільки інформатика – найулюбленіший предмет сучасного підлітка. Унікальність проектною роботи в тому, що у створенні проектів може брати участь кожен учень, а також створити цікавий проект з використанням комп'ютерних технологій – це престижність учня в класі. Учні із задоволенням використовують програму Power Point для підготовки проектів. Я вважаю, що виконання подібних завдань, коли учні можуть показати свою творчість, інформаційно-комунікаційну компетентність позитивно позначається на мотивації, якості засвоєння матеріалу. У цьому виді роботи можуть проявити учні з «задовільними» знаннями з предмета, які мовчать на уроці, але вміють добре працювати на комп'ютері. Це дозволяє підняти їхню самооцінку, підвищити їхній статус серед однокласників.

Використання інтерактивної дошки дає хороші можливості залучити учнів у хід уроку, стимулювати активну діяльність групи. Цей підхід є продуктивним для збору ідей як при індивідуальній, так і при колективній діяльності. Під час роботи з інтерактивною дошкою учні активні, всі хочуть вийти та попрацювати. Творче використання інтерактивної дошки надає нові можливості для активної участі учнів під час уроку, робить уроки цікавішими та цікавішими. Проте, не слід забувати, що цей новий інструмент не замінить професійного досвіду, знання предмета та педагогічних навичок.

Позаурочна робота збільшує простір, у якому школярі можуть розвивати свою творчу і пізнавальну активність, реалізовувати свої найкращі особисті якості, тобто демонструвати ті здібності, які найчастіше залишаються незатребуваними під час уроків. Все це створює сприятливі умови для досягнення успіху, що, в свою чергу, позитивно впливає і на навчальну діяльність. У позаурочній діяльності мною активно використовуються автентичні відео, музичні файли, фото та картинки. Таким чином, робота з мультимедійними матеріалами сприяє глибшому засвоєнню учнями англійської мови, оскільки компакт-диски автентичні, актуальні, використовують усі види наочності, забезпечують можливість самостійної роботи в комп'ютерному класі, допомагають розвитку монологічного та діалогічного мовлення.

Щодо результативності, то ті учні, які систематично працюють із комп'ютерними навчальними програмами, займаються проєктною діяльністю, підвищили свою якість знань. Учні виявляють стійкий інтерес до вивчення англійської мови, беруть участь у конкурсах та олімпіадах та показують гарні результати.

Зважаючи на все вищезазначене, вважаю за необхідне використовувати електронні ресурси у своїй педагогічній діяльності.

Таким чином, у класах, де застосовується ІКТ на кожному уроці, учні демонструють вищу ступінь мотивації і залученості до освітнього процесу.

Використання ІКТ під час уроків взаємопов'язані з модулем «Облік вікових особливостей учнів», оскільки сучасна дитина не мислить себе без комп'ютерних технологій. Їм цікавіше виконувати завдання, працюючи з електронними ресурсами.

Ми зрозуміли важливість застосування мультимедіа та цифрових на уроках англійської мови, оскільки побачила результат, зокрема: учні з нетерпінням чекали на уроки в мультимедійному кабінеті, і ніхто не йшов з таких занять з почуттям розчарування. Позитивні сторони використання мультимедіа та цифрових технологій навчання:

- ✓ підвищення інтересу до навчання;
- ✓ усунення причини негативного ставлення до навчання – неуспіху;
- ✓ досягнення високої мотивації;
- ✓ диференціація та індивідуалізація навчання;
- ✓ глибоке та міцне засвоєння мовного матеріалу;
- ✓ позитивний емоційний настрій, що сприяє мимовільному запам'ятовуванню;
- ✓ пізнавальна активність та розширення кругозору;
- ✓ підвищення якості знань учнів;

Надалі плануємо продовжити навчання з використання інтерактивної дошки, поповнювати свою медіатеку електронними підручниками, посібниками, створювати електронні розробки уроків, презентації, а також створити скарбничку відеофільмів з предмету.

Отже, використання комп'ютерів не зможе замінити на уроці вчителя. Пробудити емоції, зазирнути у душу дитини може лише вчитель. Лише вчитель своєю особистою чарівністю та високим професіоналізмом зможе створити на уроці психологічно комфортну атмосферу. Ніхто не замінить учням вчителя як зразок для наслідування при відпрацюванні навичок, немає альтернативи роботі в парах та групах на уроці.

Головною та провідною фігурою на уроці залишається вчитель, і застосування комп'ютерних технологій слід розглядати як один з ефективних

способів організації освітнього процесу і на більш просунутому етапі при правильному, розумному та творчому його застосуванні може стати корисним та необхідним засобом для навчання англійської мови.

Отже, вчителю слід активно впроваджувати інтерактивні засоби, такі як відео, аудіо та інтерактивні вправи, для створення зацікавленості та підвищення мотивації учнів.

Важливо планувати уроки, враховуючи різноманітність доступних мультимедійних ресурсів та створюючи такі матеріали, які відповідають особливостям профільної школи та вимогам програми з англійської мови. Вчителю рекомендується поєднувати традиційні методи з сучасними технологіями, створюючи баланс між ними для максимального ефекту.

Окрім того, варто звертати увагу на діагностику використання технологій під час уроків та адаптувати свій підхід відповідно до результатів. Методичні поради спрямовані на створення стимулюючого середовища для вивчення англійської мови, що сприяє розвитку мовленнєвих умінь й навичок та підвищенню академічного успіху учнів.

Висновки до Розділу 3

Провівши діагностику використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10 – 11 класах, ми дійшли висновку, що уроки, НМК, побудовані на засадах розвитку критичного мислення, а отже, і з використанням сучасних технологій, сприяють розвитку мовлення учнів на старшому етапі навчання англійської мови.

Можемо зазначити важливість застосування мультимедіа та цифрових на уроках англійської мови, оскільки побачили результат: учні з нетерпінням чекали на уроки в мультимедійному кабінеті, і ніхто не йшов з таких занять з почуттям розчарування. Позитивні сторони використання мультимедіа та цифрових технологій, як от:

- ✓ підвищення інтересу до навчання;
- ✓ усунення причини негативного ставлення до навчання – неспіху;
- ✓ досягнення високої мотивації;
- ✓ диференціація та індивідуалізація навчання;
- ✓ глибоке та міцне засвоєння мовного матеріалу;
- ✓ позитивний емоційний настрій, що сприяє мимовільному запам'ятовуванню;
- ✓ пізнавальна активність та розширення кругозору;
- ✓ підвищення якості знань учнів;

Важливо планувати уроки, враховуючи різноманітність доступних мультимедійних ресурсів та створюючи такі матеріали, які відповідають особливостям профільної школи та вимогам програми з англійської мови. Вчителю рекомендується поєднувати традиційні методи з сучасними технологіями, створюючи баланс між ними для максимального ефекту.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Мультимедійні та цифрові технології відіграють значну роль у сучасному освітньому процесі, зокрема на уроках англійської мови в профільній школі. Застосування цих технологій на уроках дозволяє створити стимулююче і інтерактивне навчальне середовище, яке сприяє активній участі учнів у процесі вивчення мови.

Теоретичні основи використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі базуються на підходах сучасної педагогічної теорії та дослідженнях в галузі технологій в навчанні.

Одним з ключових теоретичних принципів є конструктивізм, який акцентує на активному будівництві знань учнем шляхом взаємодії з оточенням. Застосування мультимедійних та цифрових технологій надає можливість створити стимулююче навчальне середовище, в якому учні можуть активно взаємодіяти з інформацією, експериментувати, розв'язувати завдання та висловлювати власні думки.

Інший важливий принцип - інтерактивність. Цифрові технології дозволяють створювати взаємодію між учнями та навчальним матеріалом, сприяють активній партнерській комунікації, колаборативному навчанню та спільному конструюванню знань. Використання мультимедійних ресурсів також підтримує зорове та слухове сприйняття, що сприяє кращому засвоєнню і розумінню матеріалу.

Теоретичні основи використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі підтримують ідею інтеграції сучасних засобів комунікації та інформації в освітній процес. Це допомагає підвищити мотивацію учнів до вивчення мови, забезпечити доступ до актуальної та автентичної інформації, розвинути комунікативні уміння й навички та підвищити якість навчання.

Дослідивши особливості використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови, сучасні підходи, ми виділили сукупність типів електронних освітніх ресурсів, які в умовах дистанційного навчання виконують певні дидактичні функції.

Сучасні підходи до використання мультимедійних та цифрових технологій в навчанні англійської мови передбачають не лише пасивне сприйняття матеріалу, а й активну участь учнів у процесі навчання. Вони надають можливість для індивідуалізації навчання, адаптації до потреб кожного учня та створення різноманітних завдань, спрямованих на розвиток критичного мислення, творчості та самостійності.

Отже, ми визначили, що з точки зору учня, застосування електронних освітніх ресурсів як засобів дистанційних технологій сприяє автоматизації деяких видів навчальних дій, розвиває пізнавальні, аналітичні, дослідницькі здібності та навички самостійного аналізу та обробки інформації.

Таким чином, вивчивши організацію освітнього процесу в профільній школі з акцентом на використанні мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови, було виявлено значущий вплив сучасних засобів комунікації на якість навчання та засвоєння матеріалу. Використання таких інноваційних методів, як відеоуроки, інтерактивні платформи та спеціалізовані програмні засоби, дозволяє підвищити зацікавленість учнів, покращити їхнє розуміння та аплікацію вивченого матеріалу.

Провівши діагностики використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в 10 – 11 класах, ми дійшли висновку, що уроки, НМК, побудовані на засадах розвитку критичного мислення, а отже, і з використанням сучасних технологій, сприяють розвитку мовлення учнів на старшому етапі навчання англійської мови.

Можемо зазначити важливість застосування мультимедіа та цифрових на уроках англійської мови, оскільки побачили результат: учні з нетерпінням чекали на уроки в мультимедійному кабінеті, і ніхто не йшов з таких занять з

почуттям розчарування. Позитивні сторони використання мультимедіа та цифрових технологій, як от:

- ✓ підвищення інтересу до навчання;
- ✓ усунення причини негативного ставлення до навчання – неуспіху;
- ✓ досягнення високої мотивації;
- ✓ диференціація та індивідуалізація навчання;
- ✓ глибоке та міцне засвоєння мовного матеріалу;
- ✓ позитивний емоційний настрій, що сприяє мимовільному запам'ятовуванню;
- ✓ пізнавальна активність та розширення кругозору;
- ✓ підвищення якості знань учнів;

Важливо планувати уроки, враховуючи різноманітність доступних мультимедійних ресурсів та створюючи такі матеріали, які відповідають особливостям профільної школи та вимогам програми з англійської мови. Вчителю рекомендується поєднувати традиційні методи з сучасними технологіями, створюючи баланс між ними для максимального ефекту.

Перспективи дослідження в галузі використання мультимедійних та цифрових технологій на уроках англійської мови в профільній школі можуть включати глибокий аналіз ефективності цих методів на різних етапах навчання. Дослідження може охоплювати вивчення впливу таких технологій на академічний успіх учнів, їхню мотивацію та залучення в освітній процес.

Додатково, варто розглянути можливі труднощі, які вчителі та учні можуть зазнавати під час впровадження цифрових технологій. Це може включати технічні аспекти, доступність обладнання, а також підготовку вчителів до ефективного використання цих інструментів.

Розглядаючи перспективи майбутнього, можна вивчити можливості розвитку нових інновацій у сфері викладання англійської мови. Це може включати створення нових мультимедійних ресурсів, інтерактивних платформ для вивчення мови, аплікацій з розширеною реальністю та інших сучасних засобів. Таке дослідження може сприяти не лише оптимізації

поточних практик, а й розвитку інноваційних методів, що підтримають якісне викладання англійської мови в школах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бичківська Т. М., Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". 2017. № 64(1). С. 48–52.
2. Бондаренко Н., Навчання діалогічного мовлення. Дивослово. №5. 2002. С. 28–31.
3. Борецька Г.Е., Сучасні технології формування англомовної компетенції в говорінні учнів основної і старшої школи. Іноземні мови: Науково-методичний журнал. 2010. № 2. С. 23–26.
4. Брецько І. І., Діалогічне мовлення — основа для розвитку здібностей міжособистісного спілкування. International scientific journal. 2016. № 1(1). С. 39–42.
5. Буковинська М.Л., Формування і розвиток особистості: соціальний аспект. Формування ринкових відносин в Україні. 2012. №8. С. 172–175.
6. Варзацька Л.О., Активізація мовленнєвої діяльності учнів. Початкова школа. №2. 2015. С.23–28
7. Власенко, О.М., Використання інтерактивних методів навчання у сучасній вищій школі. Вісник Житомирського державного університету. Вип. 64. С. 94–97.
8. Волкова В. Інноваційні технології навчання від А до Я. Київ: Шкільний світ, 2011. 96 с.
9. Годованець Н.І., Леган В.П. Короткий огляд інтерактивних методів навчання іноземної мови. Педагогіка. Соціальна робота. 2017. Вип.1..С. 60–61.
10. Денисюк Л., Навчання усного мовлення на середньому етапі. English language and culture: всеукраїнська газета для вчителів. 2014. №4. С. 4–5.
11. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ:

Академвидав, 2004. 218 с.

12. Донченко Т., Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема. Дивослово. 2006. № 5. С. 2–5

13. Коваленко О., Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти. Педагогічна преса. 2003.

14. Колодязна В. В., Навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови за комунікативною методикою. Англійська мова та література. 2004. № 5. С. 4–9.

15. Коробейнікова Т.І., Зміст формування англомовної компетентності в діалогічному мовленні. Теоретичні питання культури, освіти та виховання. №49. 2014. С. 70–74.

16. Коробейнікова, Т.І., Мультимедійні вправи для навчання діалогічного мовлення на заняттях з англійської мови. Педагогічний процес. теорія і практика. Вип. 3. 2012. С. 122–134.

17. Короненко Г.А., Розвиток навичок діалогічного мовлення на уроках англійської мови. Англійська мова та література. 2009. №25. С. 2–6.

18. Крамаренко С.Г., Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів. Відкритий урок. 2002. № 5-6. С.7–10

19. Мачуська І. Міжособистісне спілкування підлітків. Шкільний світ. 2007. № 17. С. 1–11.

20. Методика навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах: підручник / За ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2002. 248 с.

21. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / За ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

22. Мельник В.В., Інтерація в освітньому процесі: технологія організації. Управління школою. 2006. № 13. С. 15–34.

23. Мовний і навчальний простір у країнах світу. Видавництво НПУ.

ім. М.П. Драгоманова. 2021. №5. С. 96–100.

24. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник/ ав.: Жалдак М. І., Шут М. І., Жук Ю. О., Дементієвська Н. П., Пінчук О. П., Соколюк О. М., Соколов П. К. / За редакцією: Жука Ю. О. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 112 с.

25. Мунтян С.В., Методичні реалії розвитку діалогічного мовлення учнів. Українська мова і література. 2006. №6. С. 1–3.

26. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. Іноземні мови. 2002. № 1. С. 39–46

27. Несвіт А.М. Англійська мова: підручник для 10 класу загальноосвітнього навчального закладу, Київ: Генеза, 2015. 208 с.

28. Несвіт А.М. Англійська мова: підручник для 11 класу загальноосвітнього навчального закладу, Київ: Генеза, 2016. 248 с.

29. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. Іноземні мови. 2002. № 1. С. 39–46.

30. Паволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій, Харків: Основа, 2009. 176 с.

31. Пінчук І., До проблеми формування англомовного діалогічного мовлення учнів початкових класів. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2016. № 55. С. 100–108

32. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія, Суми: Університетська книга, 2007. 330 с

33. Редько В., Інтерактивні технології навчання іноземної мови. Рідна школа. 2011. № 8-9. С. 28–35.

34. Синиця М.О. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ як засіб формування педагогічних знань // Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія / за ред. проф. О.А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 418-438.

35. Сердюченко Ю.О., Інтерактивні технології навчання як фактор

розвитку іншомовного діалогічного мовлення старшокласників. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2019. № 1. С. 335–339.

36. Склярєнко Н.К., Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. Іноземні мови. 1999. № 3. С. 3–7.

37. Стеценко І.Г., Навчання усного мовлення. Англійська мова та література. 2010. № 6. С. 28–31.

38. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / За ред. Пометун О. І. Київ: А.С.К., 2004. С. 3–19.

39. Турчинова Г.В., Система вправ для навчання професійно орієнтованого монологічного і діалогічного мовлення методика навчання іноземних мов. Збірник наукових праць. № 4. С. 193–203.

40. Черниш В.В., Засоби формування іншомовної компетенції у діалогічному мовленні. Іноземні мови. 2011. № 3. С. 15–22.

41. Шевченко Є., Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови. Англійська мова та література. 2005. № 24. С. 4–6.

42. Шевчук П., Фенрих П. Інтерактивні методи навчання, Щецін: WSAP, 2005. 23 с.

43. Alexander, R.J. Talking to learn: oracy revisited. National College for School Leadership. 2008. №3. С. 75–93.

44. Brett P. The rationale for the usefulness of multimedia for language learning / P. Brett // A Journal for English Language Teacher Education. – Dec., 1998. – P. 11-15.

45. Eshonkulova S. The importance of interactive methods and principles in English language lessons. Science and education. Scientific journal. 2020. № 7. С. 356–361.

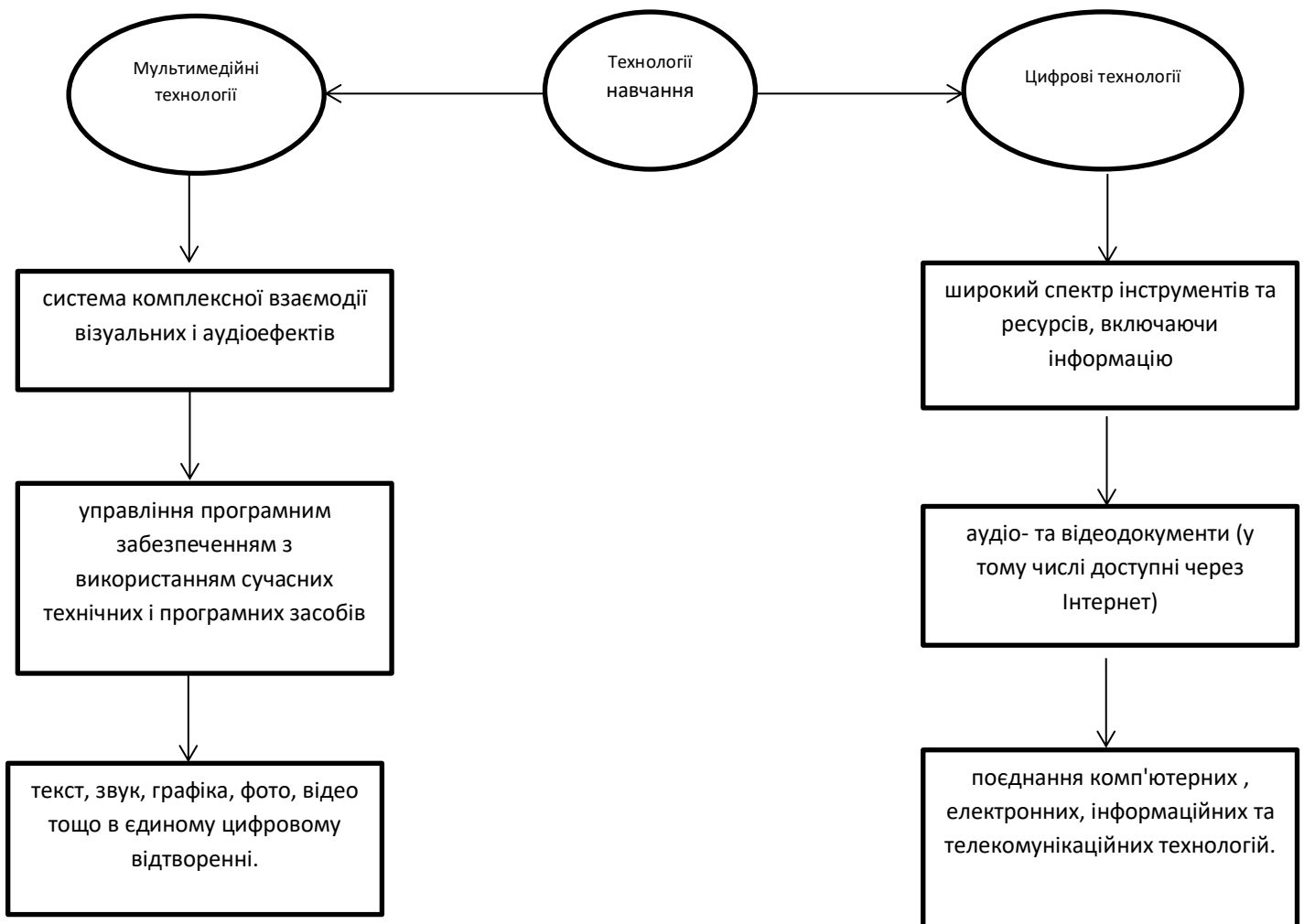
46. Ganixanova M.B. The interactive methods and principles of foreign language teaching. International Journal on Integrated Education. 2020. №3. С.77–79.

47. Handman F. Promoting a dialogic pedagogy in English teaching. *Debates in English teaching*. 2010. №1. 2–12.
48. Juzwik M., Dinn M. Teaching and Learning Argumentation in English: A Dialogic Approach. *Theory into practice*. 2016. №4. C. 287–293.
49. Lyle S. Dialogic Teaching: Discussing Theoretical Contexts and Reviewing Evidence from Classroom Practice. *Language and education*. 2008. №3. C. 222–240.
50. Shegay, A. Using modern activities during the lesson. *International Engineering Journal For Research & Development*. 2020. №5. C. 5.
51. Tursunboeva L.T. Interactive methods of teaching. *Scientific progress*. 2021. №4. C. 218–221
52. Van Ek A. Objectives for foreign language learning. Council of Europe Press, 1986. – 89 p
53. Xalilova L. Turgunboeva M., Shoxsanam B., Tojiev X., Interactive methods in English classes. *European Scholar Journal*. 2021. №2. 48–50.
54. Ziganshina K.R. Deputatova N.A., Biktagirova Z.A., Kasimov O.H., New approaches to teaching dialogic speech at the senior stage of education. *Modern Journal of Language Teaching Methods*. 2017. №9. C. 143–149.

Додатки

Схема 1

Особливості використання мультимедійних та цифрових технологій в профільній школі.

Зміст феноменів «цифрова» і «лінгвістична» компетенцій

Таблиця 2.1

Дидактичні функції різних типів електронних освітніх ресурсів

Тип електронного освітнього ресурсу	Дидактичні функції
Мультимедійні (інтернет-портал, освітня платформа)	<ul style="list-style-type: none"> - інтерактивність - мотивація на включення в діяльність - розвиток творчих здібностей
Програмні продукти (електронні навчальні програми)	<ul style="list-style-type: none"> • розвиток комунікативної компетенції • формування комп'ютерної грамотності • розвиток когнітивної сфери особистості • вдосконалення навичок самостійної та групової роботи • розвиток навичок тайм-менеджменту
Образотворчі (мультимедійні презентації, картинки, фото)	<ul style="list-style-type: none"> - ефективне сприйняття навчального матеріалу
Аудіо та відео (навчальні відеофільми, віртуальні екскурсії)	<ul style="list-style-type: none"> - позитивний вплив на емоційно-вольову сферу учнів
Текстові (електронні бібліотеки, сайти)	<ul style="list-style-type: none"> - інформаційна насиченість навчання - формування умінь працювати з навчальною інформацією - розширення кругозору учнів

Таблиця 2.2

Комплекс електронних освітніх ресурсів на уроці англійської мови

Етап уроку	ЕОР	Дидактична функція
1. Введення та семантизація лексики	S Microsoft Power Point S Canva	наочність
2. Тренування	S LearningApps.org S Quizlet S Britannica	інтерактивність та інформативність
Етап уроку	ЕОР	Дидактична функція
3. Мовна практика	S Wordwall	змістовна опора висловлювання підтримка мотивації навчання
4. Домашнє завдання/самостійна робота	S Skysmart	інтерактивність
5. Контроль сформованості навичок	S GoogleForms	вдосконалення навичок самостійної роботи

Таблиця 4. Критерії оцінювання письмового мовлення

Назва розділу	Тип письмової роботи	Критерії оцінювання
What makes someone a hero?	Параграф есе	Наявність пропозиції за темою з чіткою контрольною ідеєю; Достатньо подробиць для підтримки речення теми; Вірні граматичні підрядні речення; Використання перехідних слів належним чином; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики
What makes you want to	Структура есе: introduction	Кожен пункт есе відображають тему і контрольна ідея;

<p>buy something?</p>	<p>body conclusion</p>	<p>Використання описової мови; Правильне використання артиклів; Правильне використання стійких виразів; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
<p>What important lessons do we learn as children?</p>	<p>Есе опис</p>	<p>Важливість теми розкрито у вступі; Події розташовані в тому порядку, у якому вони відбулися; Висновок відображає основну думку; Послідовне використання прислівників, слів-послідовностей для чіткого вираження порядку події; Вірне використання past perfect tense, для опису закінчених дій; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
<p>How does the environment affect our health?</p>	<p>Види речень Topic Supporting Concluding</p>	<p>Докладне пояснення обговорюваного питання та можливі шляхи вирішення; Витримана структура есе; Вірне використання умовних речень; Використання слів-синонімів; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації,</p>

		орфографії та граматики
How important is art?	Есе-порівняння та контрасту	<p>Опис взаємозв'язку між двома предметами;</p> <p>Витримана структура цього виду есе;</p> <p>Наявність вступу, трьох основних пунктів, і висновок;</p> <p>Використання підрядних сполучників;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
Should science influence what we eat?	Есе-причини і наслідки	<p>У творі чітко описано три ефекти науки на їжу;</p> <p>Есе містить вступ, три основні пункти, і висновок;</p> <p>Використовуються причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>Вірне використання пасивного стану;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
Does school prepare you for work?	Резюме	<p>Резюме вказує назву тексту, ім'я автора та позицію автора;</p> <p>Чітко визначає всі основні ідеї;</p> <p>Включає тільки основні ідеї та важливу інформацію з тексту;</p> <p>Перефразування;</p>

		<p>Використання непрямого мовлення; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
<p>Is discovery always a good thing?</p>	<p>Есе - висловлення своєї точки зору</p>	<p>Ясне вираження ставлення до теми; Підкріплення причини фактами, прикладами та логічними аргументами; Вірне використання прислівників причини; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
<p>Have humans lost their connection to nature?</p>	<p>Різноструктурні речення Short/long Passive/active Quoted/reported</p>	<p>Опис зв'язок людей із природою; Використовується відповідна структура речень; Вірне використання однорідних членів речення; Лексика із запропонованої теми; Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>

Why is it important to play?	Есе-переконання	<p>Наявність переконливих аргументів, використовуючи факти, докази,</p> <p>і приклади;</p> <p>Використання спростувань;</p> <p>Запропоновані компроміси для проблеми;</p> <p>Вірне використання стійкі прийменники з дієсловами;</p> <p>Лексика із запропонованої теми;</p> <p>Вірне використання пунктуації, орфографії та граматики</p>
------------------------------	-----------------	---

Таблиця 6. Результати аналізу першого есе.

Учні	Критерії											
	Структура					Розкриття теми			Техніка виконання			
	Зва	Вступ	Основна частина	Висновки	Висновок	Група	Аналіз	Група	Грамматика	Пунктуація	Правопис	
Учень 1		3								3		11
Учень 2		1								3		9
Учень 3		2								1		9
Учень 4		2								2		8
Учень 5		3								2		11
Учень 6		1								3		8
Учень 7		1								2		10
Учень 8		2								2		8
Учень 9		1								2		8

Учень 10	1					2	7
Усього	17 б	2 б	0 б	4 б	4 б	19 б	Середнє
Разом	86						8,9 б

Таблиця 7. Результати аналізу контрольного есе.

Учні	Критерії												
	Структура					Розкриття теми		Техніка виконання					
	Вступ	Основна частина	Висновок	Основна думка	Структура	Аргументація	Аналіз	Граматика	Правопис				
Учень 1	3			2	3	2	3	3				16	
Учень 2	2			2	3	2	1	3				13	
Учень 3	2			1	3	2	2	2				12	
Учень 4	3			2	3	1	1	2				12	
Учень 5	3			2	3	2	2	2				14	
Учень 6	2			3	2	3	1	3				14	
Учень 7	2			2	2	2	3	2				13	

Учень 8	2	2	2	1	2	2	11
Учень 9	3	3	2	3	2	2	15
Учень 10	2	2	2	2	2	3	13
Усього	24	21	25	20	19	24	Середн є
Разом	133						13,3

Christmas

decorate
exchange
fireworks display
gather
pray
preparations
presents
traditional
visit

Christmas is a family holiday when we guests, gifts and wish each other all the best. The largest family Christmas is undoubtedly the Christmas that we will always be associated with warmth and love. People make long before the holiday: the house, buy and cook . In the evening all the family together at festive table, and ask God health and wealth for their relatives. After the festive meal there is nothing best than to go outside and watch .

Рис.2. 1. Вправа для тренування лексики на платформі LearningApps

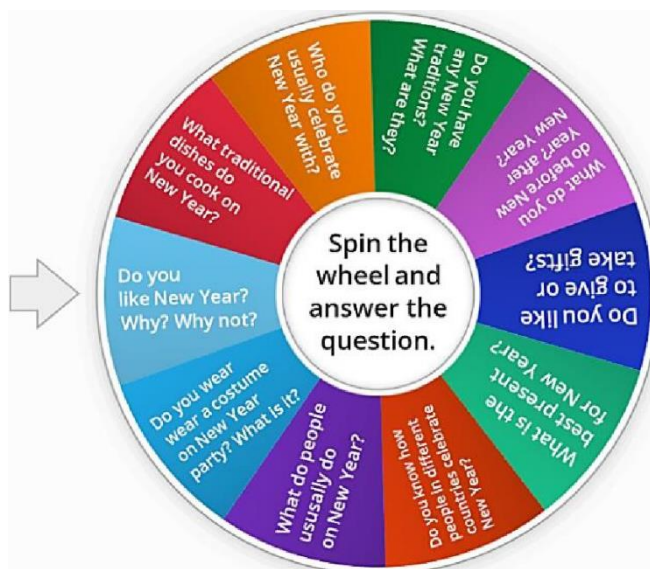

Рис. 2.2. Вправа для мовної практики на платформі Wordwall